

Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj. Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev
List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

V škofjeloški občini imajo

190 manj zaposlenih kot lani

Letošnjega avgusta je imela škofjeloška občina 7315 zaposlenih, to je 190 manj kot v istem lanskem mesecu. Število zaposlenih se je zmanjšalo v vseh gospodar-

Pomoč za Vietnam

V kranjski občini je dvajset krajevnih organizacij zveze borcev prispevalo za pomoč vietnamskemu ljudstvu milijon 394 tisoč starih dinarjev. Največ je prispevala krajevna organizacija ZB v Stražišču 301.900 starih dinarjev. Sledijo pa Vodovodni stolp 295.480, Zlato polje 113.330, Senčur 102.208 starih dinarjev itd. A. Z.

skih in negospodarskih dejavnostih, razen v prometu, gozdarstvu, trgovini in gostinstvu. Podatek nam torej pove, da v bližnji prihodnosti verjetno v industriji število zaposlenih ne bo raslo in da bo zaposlitev najlažje najti v terciarnih dejavnostih.

Osebnih dohodkov v avgustu so bili v vseh dejavnostih višji kot v avgustu lanskega leta, in sicer v poprečju za 9,2%. Največji skok so zabeležili v gozdarstvu, saj so se osebni dohodki povečali za 37% v primerjavi z lanskim avgustom.

Višji osebni dohodki v avgustu kakor tudi v preteklih mesecih pa niso v skladu s

povečano produktivnostjo in še manj z letošnjo rentabilnostjo. Tako je na primer produktivnost v industriji občutno padla, približno za 7%, prav toliko pa tudi ekonomičnost poslovanja. Ta gibanja kažejo, da so bili višji osebni dohodki izplačani na račun manjše akumulativnosti gospodarstva. Kolikor se bo to dogajalo daljše razdobje, se lahko bistveno zmanjša sposobnost gospodarstva za modernizacijo poslovanja, to pa bo hkrati tudi zmanjšalo njegovo konkurenčno sposobnost na domačem kot na tujem tržišču. S. Z.

Pomoč žrtvam agresije

Po podatkih kranjskega koordinacijskega odbora za pomoč žrtvam imperialistične agresije se je v to akcijo do 31. avgusta vključilo 62 delovnih organizacij iz kranjske občine. Te organizacije so prispevale 16 milijonov 686.317 starih dinarjev. Po približni oceni so v blagu največ prispevali IBI (za okrog 6 milijonov starih dinarjev), Iskra 5 milijonov, Standard in Planika pa milijon in pol starih dinarjev. V denarju pa so največ prispevali: občinska skupščina iz proračuna in Elektro po milijon starih dinarjev, Časopisno podjetje Gorenjski tisk šeststo tisoč, Cestno podjetje 550 tisoč starih dinarjev itd. A. Z.

Protestno zborovanje na Jesenicah

Ob mednarodnem dnevu solidarnosti z bojem vietnamskega ljudstva bo danes (sobota) ob poldnavajstih pred jeseniško gimnazijo protestno zborovanje mladih. Zborovanje bo pripravil klub OZN na osnovni šoli Tone Čufar, udeležili pa se ga bodo mladinci in drugi občani ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij v občini. Najprej bo šel sprevod do železniške postaje, potem pa se bo začelo zborovanje. Če bo vreme slabo bo zborovanje v gledališču Tone Čufar. A. Z.

mešanica kav
EKSTRA

ŠPECERIJA BLEJ
KVALITETA

Delavska univerza v Kranju je v začetku tega tedna pripravila v delavskem domu v Kranju seminar o obveščanju, ki so se ga udeležili predstavniki delovnih organizacij iz vse Slovenije. Seminar je trajal od ponedeljka do četrtega — Foto Franc Perdan

Veletrgovsko podjetje
Kokra Kranj

Največja izbira pohištva in stanovanjske opreme

Specializirana trgovina DEKOR, Kranj, Koroška 35 vam nudi najkvalitetnejšo stanovanjsko opremo priznanih tovarnih pohištva, zaves, oblog za tla in posteljine

- potrošniška posojila
- brezplačna montaža in dostava do 30 km

Za obisk se priporoča

KOKRA KRANJ

Pri davkih ni reda

Na povabilo odbora za družbeni plan, finance in proračun skupščine SRS so se v sredo zbrali v Kranju predsedniki in vodilni delavci finančnih služb občin Kamnik, Domžale, Škofja Loka, Kranj, Radovljica in Jesenice. Posvetovanje je zajelo številna vprašanja s področja proračunske potrošnje in davčne politike, ki terjajo bistvene spremembe in dopolnitve. Posebno obširne obravnave je bila deležna problematika zasebnih dejavnosti.

Zbrani so navajali vrsto pomanjkljivosti, zaradi katerih je družba oškodovana za visoka srdestva, ostaja pa tudi brez moči za izvajanje sprejetih zasnov gospodarskega razvoja.

Nepravilnosti se začenjajo že pri tem, da ni urejeno, da bi dohodek od zasebnih dejavnosti lahko v celoti kdo nadzoroval. Davčne prijave so zato zgolj odraz take ali drugačne zavesti posameznikov, ki jih sestavljajo. Če uprava za dohodke prijavam ne verjame, mora višji dohodek dokazati, kar pa je praktično nemogoče. Podjetja družbenega sektorja pa, nasprotno, zelo podrobno nadzira Služba družbenega knjigovodstva. In posledice: družbena obrt ponekod plačuje tudi do trikrat večje družbene dajatve kot enaki zasebni obrti in zaradi tega v zadnjem času tudi močno odmira. Na posvetu so poudarili, da za prilaščanje neupravičenega dohodka ni mogoče obtoževati vsega zasebnega obrtništva, vendar je že nekaj primerov hitrega bogatenja dovolj, da je trenutno v splošnem na precej slabem glasu.

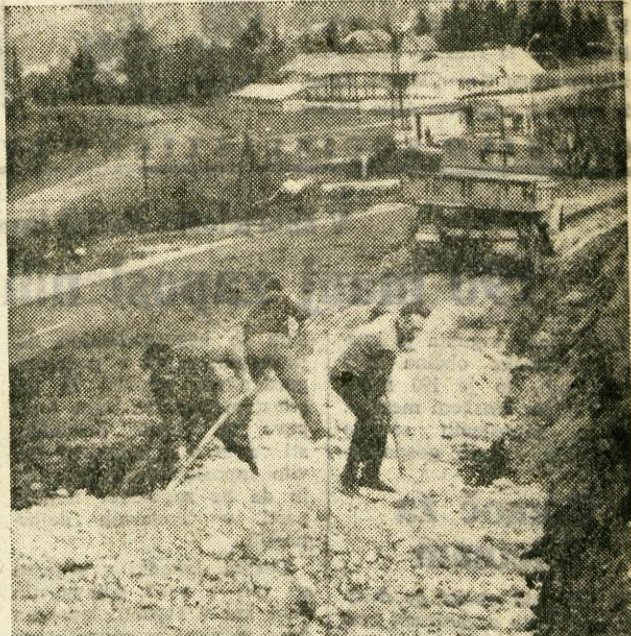
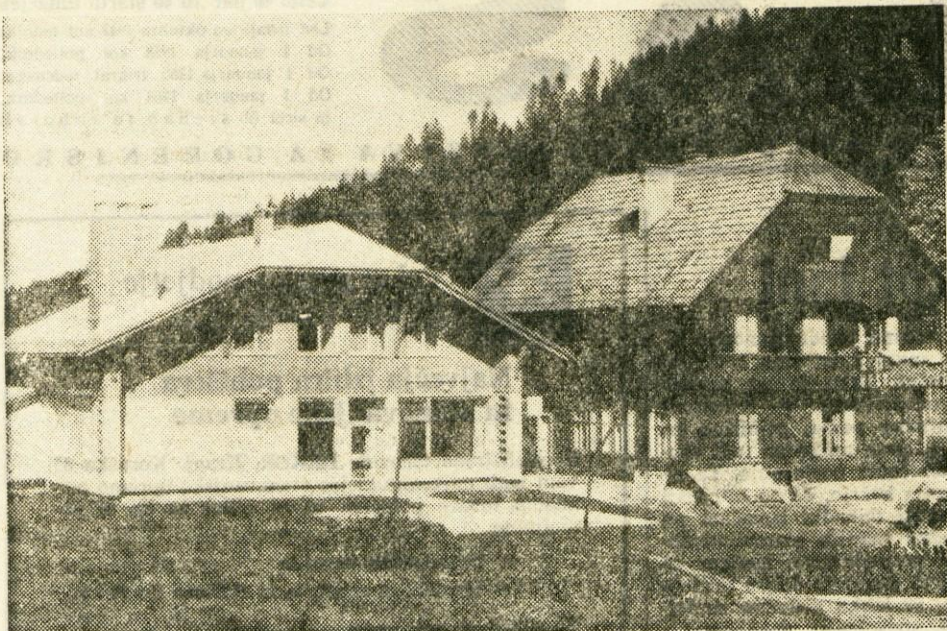
Zelo se je izmaličil tudi predpis, da občine lahko same predpišejo osnovo in stopnjo obdavčitve. Prišlo je do številnih odjav zasebnih dejavnosti v občinah z višjimi dajatvami in prijav v občinah z nižjimi. Najbolj množičen je ta pojav pri avtoprevoznikih, pri čemer prihaja do prav nevzdržnega polajanja, saj sedaj plačujejo davek v eni občini, v drugi pa izkoriščajo ceste, šole in ostale objekte družbenega standarda.

Nelogično je nadalje že dokaj razširjeno stališče, da je potrebno zasebno obrt za določen čas oprostiti nekaterih družbenih dajatev, če vplaga v izboljšanje delovnih pogojev in razširitev. Praktično to pomeni, da družba sama financira to obrt, medtem ko družbeno vedno le kreditira.

Tako za družbene kot za zasebne obrtne delavnice pa so vedno večji problem delavci, ki obrt opravljajo kot dopolnilno delo in so obdavčeni le z majhnim pavšalom. Predvideno je bilo, da bodo krili le potrebe občanov po drobnih obrtnih storitvah, v resnici pa se dogaja, da tako prijavljeni in zelo malo obdavčeni občani razvijajo prav take dejavnosti kot redni obrtniki in v njih zaposlujejo še druge delavce, prevzemajo pa tudi velika naročila v družbenem sektorju.

Udeleženci posvetovanja so se strinjali, da je zasebne dejavnosti potrebno zadržati in podpirati, saj lahko prispevajo k hitrejšemu napredku pa tudi k odpiranju novih delovnih mest. Vendar pa je hkrati potrebno poskrbeti za take službe, ki bodo sposobne nadzirati izvajanje zakonov, preprečevati zlorabe in vzdrževati potrebno finančno disciplino. Razen tega je po njihovem mnenju nujno, da republiški organi poenotijo osnove za obdavčitev za vse občine, saj to ne bi prav nič zmanjševalo njihovo samostojnost, bistveno pa bi prispevalo k ureditvi teh vprašanj. Gorenjske občine so že doslej sprejele o tem več enotnih dogovorov, vendar pa so jim ostale težave zaradi drugačne politike v drugih občinah, na katere mejijo.

M. S.

Seja občinskega komiteja ZK Kranj Ocena konferenc v občini

Sprejet sklep o prvem zasedanju občinske konference

V četrtek je bila v Kranju seja občinskega komiteja zveze komunistov, na kateri so člani najprej kratko ocenili konference organizacij ZK v občini.

Ugotovili so, da je na vseh konferencah bil sprejet načrt reorganizacije zveze komunistov v občini. Prav tako se je na konferencah pokazalo, da komunisti v novi obliki organizacije vidijo boljše in elastičnejše možnosti za reševanje idejnih in političnih vprašanj v občini. Vendar pa je med njimi bilo tudi nekaj takšnih, ki še niso prav razumeli bistva in pomena reorganizacije. Menili so tudi, da so priprave na reorganizacijo precej zavrle delo komunistov na idejnopolitičnem področju, zato bo v prihodnje treba posvetiti pozornost reševanju ekonomskega in političnega razvoja; predvsem pri izvajanju gospodarske in družbene reforme.

Razen tega pa bosta občinska konferenca in občinski komitej v prihodnje morala pomagati organizacijam, da bodo vodstva v organizacijah seznanjena z različnimi problemi in hkrati pripravljena na nekatere težave. Zato so se na četrtkovni seji med drugim dogovorili, da bodo v prihodnje pripravili razne seminarje, na katerih se bodo s sekretarji in nekaterimi vodstvi pogovorili o takšnih vprašanjih.

Ena izmed pomembnih nalog organizacij v prihodnje pa bo tudi spreminjanje strukture organizacije. Predvsem bo treba pri tem razmišljati in si prizadevati, da se bodo organizacije pomladile s sprejemom mladih

v članstvo ZK. Razen tega pa bo treba posvečati vsaj nekaj časa še tudi pozornost kadrovske politiki. Na konferencah se je namreč pokazalo, da so nekateri člani trenutno preobremenjeni z različnimi odgovornimi nalogami.

Nazadnje pa so ugotovili, da bo v prihodnje treba najti stik predvsem s tistimi člani ZK, ki so bili do sedaj vključeni v tistih organizacijah, ki jih v prihodnje ne bo več. Prav med temi je bilo tudi največ takšnih, ki se niso udeležili sedanjih konferenc. Razen tega bo v prihodnje treba rešiti še nekatera nerešena vprašanja v posameznih organizacijah. Dogovorili so se tudi, da bo obširnejša ocena o konferencah podana na prvem zasedanju občinske konference.

Na seji so razpravljali potem še o poslovanju dela občinske konference in občinskega komiteja, o osnutku programa dela občinske organizacije zveze komunistov, o predlogu za organe občinske konference in prvega zasedanja in sprejeli sklep, da bo prvo zasedanje občinske konference v soboto, 28. oktobra zjutraj.

A. Zalar

Klub OZN na kranjski gimnaziji

Mladinski aktiv ZMS na kranjski gimnaziji je v sredo (18. oktobra) ustanovil klub OZN. Ustanovnega sestanka se je udeležilo 15 dijakov. Ustanovitve kluba pa se je udeležil tudi ravnatelj gimnazije prof. Stojan Trošt, ki je dijakom obljubil vso pomoč pri delu kluba.

Le še nekaj dni nas loči, ko bo trziška mladina pregledala letošnje delo. 27. oktobra, se bodo namreč zbrali na občinski konferenci in sprejeli program dela za obdobje 1967/68.

Program dela za prihodnje leto vsebuje štiri točke, v katerih so obdelani problemi reorganizacije ZMS v občini, vključevanje mladine v družbenoekonomsko izobraževanje, v specializirane mladinske organizacije ter delo z mladino na osemletkah.

Razen dveh mladinskih aktivov na terenu jih je v trziški občini še deset v gospodarskih organizacijah. Predsedstvo predlaga, da bi ustanovili še šest aktivov v okviru krajevnih skupnosti Leše, Lom, Križe, Kovor, Bistrica in Tržič - mesto. Mladina pa se ne bi smela vključevati v javno življenje le prek aktivov. Specializirane mladinske organizacije, društva na terenu in klub, ki bo v Tržiču kmalu ustanovljen, so možnosti v katerih trziška mladina lahko sodeluje. V trziški občini je še veliko mladine, ki ni vključena v nobeno specializirano mladinsko organizacijo in je nujno potrebno, da jih vključijo v različne oblike družbenega življenja, saj bi mladji tako na koristen način izkoristili svoj prosti čas. Do

V programu dela so predavanja o organizaciji in strukturi OZN, politični problemi Bližnjega vzhoda, Vietnamu in Kitajski. Dodelili so se tudi, da se bodo sestajali vsak drugi četrtek v mesecu. -dh

Pred občinsko konferenco ZMS Tržič

Program vsebuje štiri točke

Le še nekaj dni nas loči, ko bo trziška mladina pregledala letošnje delo. 27. oktobra, se bodo namreč zbrali na občinski konferenci in sprejeli program dela za obdobje 1967/68.

Program dela za prihodnje leto vsebuje štiri točke, v katerih so obdelani problemi reorganizacije ZMS v občini, vključevanje mladine v družbenoekonomsko izobraževanje, v specializirane mladinske organizacije ter delo z mladino na osemletkah.

Razen dveh mladinskih aktivov na terenu jih je v trziški občini še deset v gospodarskih organizacijah. Predsedstvo predlaga, da bi ustanovili še šest aktivov v okviru krajevnih skupnosti Leše, Lom, Križe, Kovor, Bistrica in Tržič - mesto. Mladina pa se ne bi smela vključevati v javno življenje le prek aktivov. Specializirane mladinske organizacije, društva na terenu in klub, ki bo v Tržiču kmalu ustanovljen, so možnosti v katerih trziška mladina lahko sodeluje. V trziški občini je še veliko mladine, ki ni vključena v nobeno specializirano mladinsko organizacijo in je nujno potrebno, da jih vključijo v različne oblike družbenega življenja, saj bi mladji tako na koristen način izkoristili svoj prosti čas. Do

teh zaključkov je predsedstvo prišlo na podlagi naraščajočega kriminala, ki je pred kratkim razburil duhove v Tržiču. Število članov v organizacijah, ki skrbi za vzgojo in izobrazbo pada. Vzrok za to je pomanjkanje strokovnega kadra.

Organizacija ZMS v občini bo v prihodnji sezoni organizirala več seminarjev za vodstva ZMS v občini, šolo za življenje, različna posvetovanja in tribune o jugoslovanskem gospodarstvu v reformiranih pogojih, jugoslovanski notranji politiki in zunanjepolitičnih dogodkih. Zato

je potrebno, da s takim delom začno že pri mladini, saj je družbeno izobraževanje najvažnejše pri oblikovanju človeka kot občana. Vsekakor pa bo za to potrebno tudi sodelovanje ostalih političnih organizacij in delavske univerze.

Za prihodnje obdobje predvidevajo boljše delo z mladimi na osnovnih šolah. Dolej so jih sprejeli le v organizacijo, in to je bilo tudi vse. Predsedstvo predlaga, da bi na osemletkah ustanovili OZN klube, pripravili naj bi tudi šolo za življenje in filmsko vzgojo. Humer

O delu in nalogah KO SZDL

Na Jesenicah so za včeraj popoldne (petek) sklicali sejo občinske konference SZDL in predvideli razpravo o delu in nalogah krajevnih organizacij SZDL. Na sejo so povabili razen članov konference tudi predsednike in tajnike krajevnih organizacij in člane republiške konference SZDL.

Predsedstvo občinske konference je za sejo pripravilo poročilo o delu krajevnih odborov, ki so ga izdelali na podlagi obiskov krajevnih odborov SZDL v občini. Na teh obiskih so člani odborov odgovarjali na posamezna vprašanja. Tako so v poročilu prikazane nekatere pomanjkljivosti pri dosedanjem delu. Ugotavljajo, da odbori nimajo izdelanih programov dela ali pa so ti občasni, sodelovanje z ostalimi krajevnimi organizacijami pa je slabo; ponekod pa tega sodelovanja sploh ni. Prav tako ponekod odbori nimajo povezave s člani, velikokrat pa se razprav krajevnih odborov SZDL in drugih organizacij ne udeležujejo niti člani zveze komunistov.

Zato v poročilu predlaga, da bi vodstva krajevnih organizacij morala temeljiteje spremljati razna dogajanja, tem pa bi morali biti prilagojeni tudi programi dela. Predvsem bi morala biti v programih dela najbolj aktualna vprašanja na terenu. Ob posameznih pomembnejših vprašanjih pa bi na terenu morali ustanavljati tudi posamezne sekcije, ki bi reševale pereče probleme. Razen tega pa v poročilu poudarjajo, da morajo vodstva krajevnih odborov SZDL v prihodnje za reševanje teh vprašanj pritegniti prav vse predstavnike organizacij in samoupravnih organov na terenu, ki so prav tako odgovorni za njihovo reševanje. Posebno pa je pri tem treba upoštevati naloge članov zveze komunistov.

Na koncu v poročilu ugotavljajo, da so vsi, predvsem komunalni problemi, na terenu in v občini rešljivi. Treba jih je le analizirati, določiti vrstni red reševanja in jih posredovati občinski skupščini. A. Zalar

Podjetje Kompas bo v teh dneh na prelazu Podkoren odprlo novo restavracijo. V novi stavbi bo menjalnica, trgovina s spominki in restavracija. Staro leseno zgradbo pa bodo še letos podrli. Novo stavbo je zgradilo Splošno gradbeno podjetje Sava z Jesenic.

Žičnica v Kranjski gori se že pripravlja na bližajočo sezonsko turistično sezono. Med drugim bodo uredili tudi cesto do žičnice. Zaenkrat bodo traso utrdili z gramo, spomladi pa bodo z deli nadaljevali. Pravijo tudi, da bodo v kratkem dobili nov stroj za teptanje snega, ki ga bodo kupili skupaj s turističnim društvom.

V Kranjski gori v teh dneh med Razorjem in trgovskim središčem urejajo cesto, javno razsvetlavo, kanalizacijo, parkirne prostore itd. Razen tega bodo uredili tudi okolico hotela Prisank. Dela bodo končali še letos, za ureditev pa bodo porabili 31 milijonov starih dinarjev — Foto Franc Perdan

Delo turističnega društva Kranj Zelo uspela turistična sezona

Pri pregledu opravljenega dela v zadnjih štirih mesecih so na minulem sestanku upravnega odbora turističnega delavci ugotovili, da je letošnja največja akcija TD izdaja barvnega prospekta mesta Kranja. Prospekt v nakladi 50.000 izvodov je društvo že v celoti plačalo, čeprav vsi naročniki oglasov še niso poravnali svojih obveznosti. To propagandno gradivo so poslali na 67 različnih krajev, delijo pa ga tudi v pisarni turističnega društva, in to največ tujim gostom. Za uspeh prospekt je društvo prejelo več če-

stik tako turističnih uradov kot posameznikov, 12. oktobra pa je na zboru turističnih in gostinskih delavcev Slovenije v Rogaški Slatini prejelo posebno priznanje.

Druga najuspešnejša akcija v tem času je bila razstava fotografij v črno-beli tehniki pod naslovom Kamni spotike. V knjigo predlogov je bilo vpisanih mnogo koristnih predlogov in napotkov. Predvsem pa je razveseljivo, da je že mnogo fotografiranih »kamnov spotike« odpravljenih, nekaj problemov pa bo na žalost še ostalo, npr. naselje barak na Planini. Na seji so sklenili, da je treba takšno akcijo pripraviti tudi naslednje leto. Domenili so se, da bo društvo kakšna dva meseca pred razstavo naslovlilo na Kranjčane poziv Kaj vam v Kranju ne ugaja? Tako bi razstava še bolje uspela, ker bodo na ta način dali pobudo prebivalci Kranja sami.

Nadalje so obravnavali prireditve, ki jih je TD organiziralo v pretekli sezoni. Sem sodijo promenadni koncerti kranjske godbe na pihala, zabavna prireditve Poletna noč pred restavracijo Park, pikniki v Nemiljah za tuje turiste, katere je društvo izvedlo skupno s potovalno agencijo Yugotours, ekskurzija več ko sto pionirjev, članov pionirskega odreda TD, v Rogaško Slatino in Statenberg in tradicionalna tekma debeli : suhi.

Razen tega je društvo opravljalo redno društveno delo. Tu gre poleg informacijske službe in plaketiranja predvsem za prodajo turističnih spominkov, katerih so v prvih devetih mesecih prodali za 10 milijonov starih dinarjev. Društvo je sodelovalo tudi na letošnjem gorenjskem sejmu s prodajo turističnih spominkov.

D. Stajniko

Dobro gospodarjenje

v podjetju Tehtnica v Železnikih

Tehtnica v Železnikih je majhno podjetje, saj ima zaposlenih le 85 ljudi, kljub temu pa si je našlo svoj življenjski prostor. Oprijelo se je izdelave laboratorijske opreme, predvsem preciznih laboratorijskih tehtnic. Teh izdelkov ne izdeluje nobeno drugo podjetje v Jugoslaviji, ker je obseg posla sorazmerno majhen in primeren za manjše podjetje. Razen tega pa je to maloserijska proizvodnja, ki zahteva zelo veliko individualnega dela. Prav to je verjetno razlog, da podjetje danes v Jugoslaviji nima konkurence in ker izdeluje kvalitetne tehtnice, kupci ne uvažajo, saj so z domačo kvaliteto zadovoljni.

Dokaz, da Tehtnica v Železnikih izdeluje solidne artikule je tudi to, da izvoz iz leta v leto raste. Tako so lani izvozili za 15.000 dolarjev, letos pa predvidevajo izvoz v višini 20.000 dolarjev, kar je za tako podjetje lep uspeh. Doslej so pretežno izvažali v države Srednjega vzhoda, Venezuelo, Pakistan ter na Češko in v Nemško demokratično republiko.

Podjetje pa po svojih možnostih stalno skrbi tudi za razvoj novih artiklov. Tako so pred kratkim začeli izdelovati 10-kilogramske precizne tehtnice za laboratorije, prihodnje leto pa nameravajo uvesti proizvodnjo avto-

matске analitske 100-gramske tehtnice za industrijske laboratorije. Računajo, da se bo ta tehtnica po kvaliteti približala podobnim izdelkom evropsko znanih firm Mettler in Kiesler. Stala bo okoli 700 do 800 tisoč starih dinarjev, medtem ko uvožena Mettlerjeva tovrstna tehtnica velja 1.500.000.

V Tehtnici doslej nimajo težav s prodajo svojih izdelkov, imajo pa precej visoke terjatve do kupcev. Kljub temu upajo, da bodo poslovno leto uspešno zaključili. Ker pa bodo letos odplačali tudi zadnje anuitete, bodo prihodnje leto še lažje gospodarili.

S. Zupan

Škofjeloška podjetja v septembru

Proizvodnja in izvoz večja kot lani

Obseg industrijske proizvodnje v septembru je v škofjeloški občini za sedanje razmere v gospodarstvu zadovoljiv, saj je za 7,9% večji kot v istem lanskem mesecu. Čeprav ugodno prepreče, pa skriva tudi nekaj slabih rezultatov. Tako je na primer Iskra Železniki dosegla le 66% lanske proizvodnje v septembru. Precejšnje povečanje proizvodnje je doseglo podjetje Marmor, zelo dobro, pa sta se izkazali tudi podjetji LIP Češnjica in Jelovica. Povečanemu obsegu proizvodnje pa ni sledila plačana realizacija. Zato so se zaloge v industriji tudi ta mesec povečale, s tem pa seveda tudi težave pri likvidnosti.

Razveseljivi pa so rezultati v izvozu, saj je industrija izvozila za 266.851 dolarjev, medtem ko je lanskega septembra izvoz dosegel le 228.866 dolarjev. Kljub že znanim težavam je Iskra Železniki še vedno najmočnejši izvoznik v občini in je samo v septembru izvoz te tovarne dosegel eno tretjino skupnega izvoza. Sicer pa je v primerjavi z lanskim septembrom najbolj povečalo izvoz podjetje Sešir. Kljub

temu pa je letošnji izvoz tega podjetja do všteteja 30. septembra manjši od vrednosti izvoza v enakem lanskem razdobju.

Zanimivi so tudi podatki, koliko dolarjev so dosegla posamezna podjetja na enega zaposlenega v septembru. Tudi tu je prva Iskra Železniki s 1077 dolarji, sledijo ji Sešir s 598 dolarji, LIP Češnjica 583, medtem ko je LTH dosegel le 275 in Elra 203 dolarje na zaposlenega. Tako visoka vrednost izvoza na zaposlenega v tovarni Iskra Železniki pa seveda vpliva negativno na rentabilnost proizvodnje v tem podjetju, ker so dosežene cene v izvozu precej nižje kot na domačem tržišču, pa tudi stroški transporta in embalaže so večji.

S. Zupan

Prihodnje leto bankovci za 100 N din

Zvedeli smo, da tehnični proces že sprejetega osnutka za novi bankovec za 100 N din poteka po načrtu. Novi bankovec bodo dali v promet za novo leto.

Iščemo raznašalki za terena Kranj center in Primskovo. Zaslugek dober. Ponudbe sprejema ČP Delo, podružnica, Kranj

Nagrade za novatorje

V jeseniški Železarni se veliko plavžarjev, martinarjev, jeklarjev, valjavcev in drugih ukvarja s tehničnimi izboljšavami. Tudi vzdrževalci in energetiki so med najbolj prizadevnimi. Po vojni so jeseniški železarji predlagali nad 1800 novotarj in izboljšav.

Na zadnji seji komisije DS Železarnne so člani obravnavali devet tehničnih izboljšav, ki so bile predložene komisiji v zadnjem času. Avtorje tehničnih izboljšav so nagradili s skupno 420.000 S dinarjev. Najvišjo nagrado sta prejela vzdrževalca Karel Korbar in Božo Ažman za uspešno popravilo visokotlačne litostrojske črpalke.

Po 60.000 S din so prejeli Franc Cerkovnik, Jernej Intihar in Tone Kunčič. Nagradi so bili tudi: Jože Zupan in Ivan Bucek iz strojnih delavnic, Alojz Šušteršič, vzdrževalca Jože Kastelic in Valentin Repinc, strugar Vladimir Likovič, obratni električar Zdravko Noč ter pleskarja Alojz Krivec in Jože Markelj.

Samopostrežna trgovina na Koroški Beli

Trgovsko podjetje Zarja z Jesenic bo v ponedeljek odprlo na Koroški Beli novo samopostrežno trgovino z bifejem. To bo druga takšna trgovina tega podjetja in hkrati najbolj sodobna v novem naselju na Koroški Beli. V njej bodo prodajali živila, sveže meso, gospodinjske potrebščine, kratko tekstilno

blago itd. Razen tega pa so nad trgovino tudi štiri stanovanja. Tako je podjetje rešilo tudi stanovanjski problem za nekatere svoje delavce. Samo za trgovski oziroma poslovni del je podjetje porabilo okrog 45 milijonov starih dinarjev. Stavbo pa je zgradilo Splošno gradbeno podjetje Nova Gorica. A. Z.

Težave s prodajo

Tovarna Iskra v Železnikih mora dobiti vsaj tri večje kupce

Pred dnevi smo obiskali podjetje Iskra v Železnikih, ki je lani, kot je že znano, zaradi pomanjkanja naročil prišlo v težave. Zanimalo nas je, kakšno je trenutno stanje v podjetju in kakšna so upanja. V pogovoru s prisilnim upraviteljem ing. Žumrom smo izvedeli, da so težave nastopile predvsem zaradi preslabe obdelave tržišča, saj je podjetje v glavnem delalo po naročilu enega večjega inozemskega kupca in pri tem zanemarilo domače tržišče. No in ko ameriški kupec ni več poslal naročil v takem obsegu, se je podjetje naenkrat znašlo v težavah. Zato ing. Žumer meni, da je ena osnovnih nalog v bodoče boljša obdelava domačega in inozemskega tržišča.

Specializirana tovarna elektromotorjev Iskra v Železnikih si mora namreč pridobiti nekaj velikih kupcev, če si želi zagotoviti vsako leto dovolj velik obseg proizvodnje. Ker domače tržišče zaenkrat še nima velikih potreb po malih elektromotorjih, je tovarna prisiljena večino svoje proizvodnje izvažati, pri tem pa seveda naleteti na sorazmerno nizke cene in visoke zaščitne carine. Vse to pa negativno vpliva na rentabilnost poslovanja. Pri izvozu so običajno vpleteni še posredniki — izvozniki, ki morajo dobiti določeno provizijo in tako še zmanjšujejo dohodek tovarne.

V podjetju se zavedajo, da v sedanjem položaju verjetno ne bodo mogli doseči višjih cen in da bodo, kolikor bodo hoteli izboljšati svoj položaj, morali povečati produktivnost in zmanjšati izmet ter stroške poslovanja. Podjetje ima glede tega dve možnosti: da poveča obseg poslovanja od sedanjih 2,2 milijardi starih dinarjev na 3 do 3,5 milijardi in da pri tem plasira najmanj 40% proizvodnje na domačem tržišču, ali pa da zmanjša število zaposlenih in posluje v dosedanjem obsegu. Le na ta način bi se proizvodni stroški toliko znižali, da bi tovarna tudi pri tako velikem deležu izvoza v celotni proizvodnji poslovala rentabilno.

Seveda pa imajo v podjetju tudi kopico drugih, sicer manj važnih problemov. Tako imajo težave pri nabavi repromateriala, ki ga morajo precej kupiti v inozemstvu. Čeprav inozemski kupci ponujajo kredite za nabavo tega materiala, jih podjetje ne more izkoristiti, ker tega naši bančni predpisi ne dovoljujejo. Tudi struktura zaposlenih ne ustreza povsem, ker se v preteklosti temu vprašanju ni posvečalo dovolj pozornosti. Izostanki z dela so preštevilni, saj so samo v avgustu izgubili 512 delovnih dni zaradi bolezni. Potrebna bi bila tudi izboljšava tehnologije dela, tako da bi se proizvodnja lažje prilagodila tržnim potrebam.

Čeprav trenutno stanje v podjetju ni rožnato, se vendarle že kažejo znaki izboljšanja lani, predvsem pa letos, je podjetje navezalo stike z italijanskim podjetjem Girmi, znanim proizvajalcem gospodinjskih aparatov in zanje izvozilo doslej 80.000 motorčkov za kavine mlinčke. Obseg poslovanja s tem podjetjem pa bi radi še povečali, zato sedaj razvijajo motorčke za mikser in fen. Za starca kupca iz ZDA bodo letos dobavili 500 do 600 tisoč različnih elektromotorjev. Pred dnevi pa je podjetje obiskal tudi predsednik švedske firme Sundstrand, za katerega naj bi Iskra Železniki dobavljala elektromotorje za črpalke. Ker so Iskrini elektromotorji zdržali najstrožjo preizkušnjo v švedski tovarni, kjer so ugotovili, da povsem ustrežajo njihovim normam, je že dal prvo naročilo za dobavo 30.000 malih motorjev. Ker je švedska tovarna Sundstrand eden izmed najmočnejših proizvajalcev črpalke v Evropi, v Iskri upajo na nova naročila.

V težavah, v kakršnih je zdaj tovarna Iskra v Železnikih, se bo verjetno v prihodnje znašlo še več podjetij, ki bodo primorana izvažati večji del svoje proizvodnje. Prav zato kolektivu, ki bo moral med prvimi premagati to pot, lahko zaželimo kar največ uspehov.

S. Zupan

Splošno gradbeno podjetje Sava na Jesenicah

Drugo največje podjetje v občini

Njihov letošnji program znaša 2,2 milijardi S din — Podjetje bo zgradilo na Jesenicah okrog 200 stanovanj — Trenutno gradijo enega izmed največjih objektov

V jeseniški občini je danes drugo največje podjetje (tako za Železarno) Splošno gradbeno podjetje Sava. Pri tem podjetju je danes zaposlenih okrog šeststo delavcev, njihov letošnji finančni načrt pa znaša skoraj dve milijardi dvesto milijonov starih dinarjev. Zadnji podatki kažejo, da bodo ta program tudi dosegli, saj so do konca septembra presegle program za devet mesecev za približno sedem odstotkov. Podjetje danes gradi razne objekte na Gorenjskem in tudi v Ljubljani. Zanimiva pa je morda tudi izjava direktorja podjetja, da ob sedanjih perečih problemih v zaposlovanju na Gorenjskem, v bližini mrtvi (gradbeni) sezoni v podjetju ne bodo odpustili nobenega delavca.

Danes podjetje gradi v središču mesta enega izmed največjih objektov — 13 nadstropno trgovsko - stanovanjsko stolpnico, v kateri bodo že prihodnje leto imeli svoje prostore Murka Lesce, Železnina Radovljica, Specerija Bled in Kmetijska zadruga Skofja Loka. Leta 1969 pa bodo zgradili še 50 stanovanj. Podjetje pa je začelo letos graditi med Jesenicami in Javornikom — nad progo Jesenice—Ljubljana — tudi stanovanjsko naselje. Tu bodo v prihodnje zgradili 128 stanovanj za trg in trgovski lokal. Trenutno gradijo dva 24-stanovanjska bloka, prihodnje leto pa bodo začeli graditi trgovski lokal. Tako bo postopoma tudi ta vzhodni del Jesenic s stanovanjsko sosesko dobil zaključeno celoto. Razen tega pa bo podjetje gradilo na Zgornjem plavžu tudi nekaj stanovanj za svoje delavce. V prihodnjih nekaj letih bodo torej zgradili na Jesenicah okrog 200 stanovanj; in sicer, pravijo, dobro tretjino vseh že prihodnje leto.

Podjetje pa opravlja razna gradbena dela tudi drugod. Tako so na prelazu Podkoren minuli teden zgradili novo Kompasovo restavracijo, v Kranjski gori pa pravkar zaključujejo stanovanjski blok in pripravljajo gradnjo 14 stanovanj. V Zgornji savski dolini pa delajo tudi vodovod, ki bo speljan od Peričnika do Jesenic. Trenutno zaključujejo prvi del vodovoda. Predvidevajo, da bodo vodovod že letos potegnili na Miake, od tod pa bo voda prek sedanjega vodovodnega omrežja napajala tudi Jesenice. V Zgornjesavski dolini pa se podjetje pri-

pravlja tudi na gradnjo menjalnice in restavracije v Ratečah, vendar zaenkrat še ni odobrene lokacije.

Na Bledu podjetje Sava gradi garni hotel, opravlja investicijska in vzdrževalna dela za Verigo in zaključuje trgovski lokal za Modna oblačila in trgovski lokal za Specerijo Bled v Bohinju. Razen tega pa za podjetje Litostroj gradijo v Ljubljani 50 stanovanj. To pa so le večja dela, ki jih trenutno izvršujejo ali pa jih še bodo. V aprilu in maju (v rekordnem času) so v Bohinju zgradili restavracijo Stane Žagar.

Ko smo se pred kratkim pogovarjali z direktorjem podjetja nam je povedal, da si povsod in vedno prizadevajo, da so kot ponudniki in izvajalci del konkurenčni. Menil pa je tudi, da je trenutno začeta stanovanjska gradnja na Jesenicah preobširna. Treba bi bilo namreč izdelati program gradenj, ki bi moral biti usklajen s potrebami, lokacijskimi programi in denarnimi zmogljivostmi v občini. Tako bi lahko tudi načrtno končali začete gradnje in rešili trenutno neurejenost na tem področju. Tega pa zaenkrat ni.

Največ težav je trenutno zaradi neurejenega financiranja oziroma kreditiranja stanovanjske gradnje za trg. Razen tega pa tudi delovne organizacije ne rešujejo načrtno stanovanjskih problemov, kar so delno krivi tudi precej nesprejemljivi bančni pogoji za kreditiranje. Zato delovne organizacije velikokrat še tisti denar, ki ga je navadno že tako malo, delijo na najrazličnejše načine (posojila za individualno gradnjo itd.), namesto da bi ga vlagale v banko.

Kaže pa, da bo vsa stvar kmalu bolj urejena. Občinska skupščina namreč že pripravlja poseben program o potrebah in gradnji stanovanj v prihodnje. Ta program pa bo hkrati usklajen tudi z denarnimi zmogljivostmi v občini.

Nazadnje pa nam je direktor še povedal, da se na Go-

renjskem že kažejo znaki, da v prihodnje ne bo več večjih gradenj; razen stanovanjskih seveda, ko bo bolje urejeno financiranje tovrstne gradnje. Zato v Splošnem gradbenem podjetju Sava na Jesenicah že iščejo možnosti za razne gradnje tudi drugod. A. Zalar

Praznovanje Oktobra v kranjski občini

Minuli torek se je v Kranju sestala občinski odbor za proslavo 50-letnice oktobrske revolucije v kranjski občini. Na seji so se člani odbora dogovorili kakšen naj bi bil okvirni program praznovanja v občini. Sklenili so, da bodo v večjih centrih na terenu proslave ali druge prireditve, o katerih se bodo še dogovorili s predstavniki krajevnih organizacij socialistične zveze in drugimi na terenu. V delovnih organizacijah pa so predvidene slavnostne seje delavskih svetov. Proslave oziroma praznovanja bodo na terenu do 14. novembra, v delovnih organizacijah pa od 6. do 8. novembra. Osrednja prireditev v Kranju pa bo 4. novembra, za katero pa program še ni dokončno izdelan. Razen tega je predvideno, da bo v Kranju tudi predavanje za širši občinski aktiv na temo 50. obletnice. Prav tako pa bodo vsa trgovska podjetja v mestu okrasila lokale, mesto pa bo takrat okrašeno z zastavami.

Posebne programe praznovanj pa so pripravile tudi nekatere druge organizacije in društva. Tako bo Gorenjski muzej priredil dve razstavi. Prva od 31. oktobra do 13. novembra bo imela naslov Umetnost med NOB, druga, ki bo od 31. oktobra do 20. novembra pa oktobrska socialistična revolucija. Ob otvoritvi te razstave bo tudi sprejem za vse še žive udeležence oktobrske revolucije na Gorenjskem. Posebne programe pa pripravljajo tudi Prešernovo gledališče, Zavod za prosvetno-pedagoško službo, Občinski svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij, Garnizija JLA, Osrednja knjižnica, Občinska zveza za telesno kulturo, Zveza prijateljev mladine, Kinematografsko podjetje in drugi.

Na seji so člani odbora tudi poudarili, da bodo ponekod praznovanja trajala še ves november in še dlje, ker so oktobrski dogodki pred 50 leti povezani tudi z zgodovino in razvojem jugoslovanskih narodov.

A. Z.

Oglas
v Glasu -
zanesljiv
uspeh

Iz dela Zavoda za spomeniško varstvo Kranj Freske v Bodeščah in v Brodu v Bohinju

Za kranjski Zavod za spomeniško varstvo lahko zapišemo, da je zelo delaven pri reševanju, ohranjanju in zaščiti naših kulturnozgodovinskih spomenikov. O njegovi dejavnosti smo letos že precej pisali, npr. o restavriranju fresk na Pavšlarjevi hiši v Kranju, o nadaljevanju restavracije ruševin gradu Kamna v dolini Drage pri Begunjah, o freski sv. Krištofa v Radovljici, o odkrivanju fresk v Mošnjah itd. Med deli, ki so jih končali letošnje poletje, pa moramo omeniti še Bodešče pri Bledu in Brod v Bohinju, kjer so imeli sodelavci Zavoda že več let precej opraviti s kvalitetnimi freskami.

Podružnična cerkev v Bodeščah pri Bledu sodi med najpomembnejše spomenike gotične arhitekture in slikarje v Sloveniji. S freskami iz zgodnjega 15. stoletja je

Dvajset let godbe v Žireh

V nedeljo zvečer je bila v kino dvorani v Žireh svečanost ob 20-letnici godbe na pihala Alpina Žiri. Nastopili so godbeniki pod vodstvom Draga Kanduča, pevci Alpine pod vodstvom Antona Jopsta in mladi recitatorji.

Ob svečanosti je bila tudi podelitev diplom in skromnih nagrad najzaslužnejšim članom orkestra in vsem dosedanjim dirigentom. Posebna priznanja sta dobila Kajetan Novak in Anton Zakelj, ki sodelujeta v pihalnem orkestru že vseh dvajset let.

Na pridelitvi, ki si jo je ogledalo okrog 500 gledalcev, so sodelovali tudi predstavniki pihalnih orkestrów iz Kranja, Škofje Loke, Logatca, Postojne in Idrije, ki so slavljencem podarili skromna priznanja.

-dh

Filmi, ki jih gledamo

Dvoje različnih smeri bomo srečali v prihodnjem tednu na platnih naših kinematografov. Prvo predstavlja Elia Kazan. Drugo Andrzej Wajda.

Elia Kazan je gledališki in filmski režiser. V filmskem svetu je znan kot avtor, ki predstavlja nekoliko samosvojo filmsko smer v Ameriki. Znan pa je tudi zato, ker že dolga leta vodi igralsko šolo z imenom Actor's Studio, ki deluje v New Yorku. Pri nas smo videli že nekaj njegovih filmov. Med njimi naj omenimo predvsem filme, ki so bili še nedavno na sporedu. To so filmi: Razkošje v travi, Na dokih New Yorka, Amerika Amerika. V šoli, ki jo vodi, pa so se šolali igralci, katerih imena so danes znana po celem svetu. V Actor's Studiu so se udeleževali vaj igralci, ki so že delali pri filmu in so se to le izpopolnjevali. Tako so to šolo obiskovali Marlon Brando, Montgomery Clift, Shely Winters, Steve Mc Quein, James Dean, Paul Newman ter še cela vrsta znanih imen ameriške filmske proizvodnje. Kot zanimivost naj še dodamo, da je to šola kot izredna slušateljica obiskovala

prekrit ves prezbiterij, iz začrtka 16. stoletja pa južna notranja stena ladje. Poslikana pa je tudi zahodna in severna stena zunanjsčine. Spomeniška ureditev cerkve v Bodeščah traja s prekinitvami že od leta 1959, ko je bilo obnovljeno ostrešje in del prezbiterija prekrit s skodlami, razen tega pa so takrat sondirali omet v cerkveni ladji, kjer so bile ugotovljene poznogotične slikarije. Ker je bil del ostrešja le za silo prekrit z deskami, so se freske v zadnjih letih poškodovale: začel je odpadati fresko omet zlasti v spodnjem pasu zahodne stene. Leta 1965 so s skodlami obnovili strešno kritino ladje in vzhodne lope; s tem so izvedli osnovno zavarovanje pomembnega spomenika.

Lani so z restavratorskimi deli nadaljevali. Odkrili so freske s pasijskimi prizori iz leta približno 1520 na južni notranji strani ladje in na polovici vzhodne stene. Pregledali so tudi celotno ladjo, zato ni več pričakovati nadaljnjih najdb. Očistili so tudi freske na fasadi pred vhodno lopo ter na severni zunanji steni prezbite-

tudi Marilyn Monroe, ki ji je po dolgem času neuspešnih poskusov le uspelo, da je opravila na tej šoli sprejemni izpit.

Kazan se nam bo to pot predstavil s filmom **Divja reka**. V glavni vlogi nastopa pokojni Montgomery Clift. Poleg njega pa Lee Remick. Filmska zgodba je postavljena v obdobje tridesetih let našega stoletja. Film je v barvah in na širokem platnu.

Andrzej Wajda je ime, ki je neločljivo povezano z uspehi poljskega filma, ki se je po zadnji vojni ponovno uveljavil okoli leta 1958. Tedaj so Poljaki doživljali podobne uspehe na filmskih festivalih, kot v letošnjem letu jugoslovanski filmski ustvarjalci. Težko bi poljsko filmsko proizvodnjo postavili pod en sam skupen imenovalec. Tu se pojavljajo ustvarjalci, katerih imena že sodijo v filmsko klasiko, kljub temu da še danes snemajo filme. Munk, Polanski, Kawalerowicz, Wajda in še kdo, predstavljajo razvoj poljskega filma. V prihodnjem tednu bo na sporedu film Andrzej Wajda, ki ga je posnel po znanem romanu, **Prah in pepel**. Film je na širokem platnu. — §

rija. Letos so freske, ki so jih lani odkrili in ki so bile močno naključane, restavrirali in uskladili barokizirano notranjščino s freskami in opremo. S tem je v glavnem pri kraju dokončna spomeniška ureditev notranjščine cerkve v Bodeščah.

Podružnična cerkev sv. Marije Magdalene v Brodu v Bohinju je pozno gotična stavba, ki leži v izrazito alpskem okolju. Obenem s nasejajem je čudovita urbanistično - arhitektonska celota. Stavba ima še ohranjeni gotičski prezbiterij z rebrastim svodom in slavolokom. Cerkev je bila že več kot deset let v kritičnem stanju zaradi skoraj povsem uničene lese-kritine. Zato je v notranjščini odpadal omet obenem s freskami. Že nekaj let, odkar so leta 1960 odkrili freske v prezbiteriju in na zunanjščini, si je Zavod za spomeniško varstvo Kranj prizadeval, da bi freske zavaroval, vendar mu je šele v letu 1965 uspelo dobiti denar. Z denarjem sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti SRS in s sodelovanjem vaščanov Broda so obnovili strešno kritino v prvotni obliki — s skodlami. Lani je Zavod z lastnimi sredstvi odkril skupaj 45 kvadratnih metrov fresk v prezbiteriju in na zunanji steni ladje in prezbiterija. V notranjosti so odkrili kvalitetne renesančne freske z legendo sv. Katarine, na zunanji steni prezbiterija je kompozicija sv. Krištofa, delo Jerneja iz Loke, datirano z letnico 1534, na zunanji steni ladje pa sta tudi dve freski: mati božja z detetom in sv. Krištof (furlanski slog). Te freske so lani v celoti odkrili in utrdili, letos pa so jih restavrirali in uredili drenaže ob severni steni ladje in prezbiterija.

-at

Jeseniški srednješolci na Bledu in v Gorjah

V soboto, 21. oktobra, bo gostoval na Bledu ter v Gorjah pevski zbor dijakov in učencev jeseniških srednjih šol pod vodstvom dirigenta in skladatelja Janka Pribošiča. Na Bledu bo nastopil za mladino in odrasle v festivalni dvorani, v Gorjah pa prav tako, in sicer v prostorih osnovne šole.

Omenjeni zbor je za sezono 1967/1968 pripravil povsem nov program, ki bo hkrati tudi poučen za učence osnovnih šol, ki se učijo glasbe. Posebej zanimiv pa bo tudi za odrasle, saj je zbor jeseniških srednješolcev zelo dober, izvaja pa zahteven in precej klasičen program domačih in tujih pesmi.

J. B.

Basist Ladko Korošec bo pel v Kranju

Letošnjo koncertno sezono začneja kranjska koncertna poslovalnica z Donizettijevo komično opero Don Pasquale v sredo, 25. oktobra 1967, ob 18. uri v Prešernovem gledališču. Izvajali bodo člani ljubljanske opere: Ladko Korošec — Don Pasquale, Marcel Ostaševski — Malatesta, Rajko Koritnik — Ernesto, Drago Čuden — notar. Vodstvo koncertne poslovalnice želi, da se njenih prireditev udeleži čimveč šolske mladine in je v ta namen prireditev organiziralo že ob 18. uri.

V nadaljnjem programu ima koncertna poslovalnica še naslednje koncerte: v soboto, 18. novembra 1967 — koncert mešanega pevskega zbora Ja-

kob Petelin Gallus iz Celovca. V ponedeljek, 11. decembra 1967, glasbeno-baletni večer, katerega bodo izvajali člani ljubljanske opere.

V decembru je predviden tudi koncert orkestra Slovenske filharmonije. V prvi polovici januarja 1968 pa koncert pianista Georga Kollerja iz Zahodne Nemčije.

O vseh koncertih bomo še podrobneje poročali. Upamo, da bo pestro izbrani program umetniških skupin nudil polno užitek ljubiteljem glasbene umetnosti.

Vstopnice za navedene koncerte bodo v predprodaji na kranjski glasbeni šoli tri dni pred vsakim koncertom.

-ar

Večer poezije

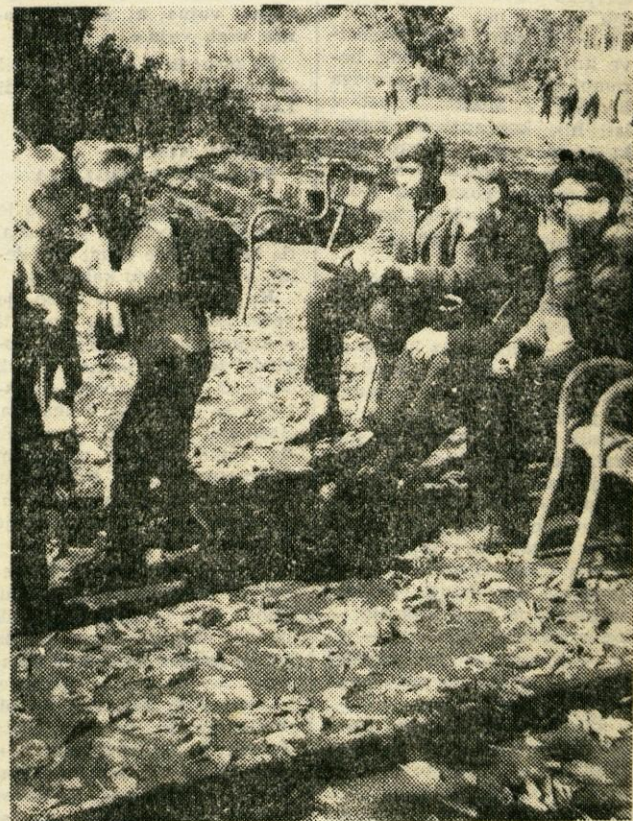
V sredo, 18. oktobra, je literarna sekcija aktivna ZM Zlato polje pripravila ljubiteljem poezije prijeten literarni večer. V klubu aktivna se je zbralo lepo število mladih ljudi, ki so z zanimanjem spremljali dobro pripravljene večer. Skupina šestih recitatorjev je predstavila poslušalcem pesmi prof. Franca Pibernika, letošnjega Prešernovega nagrajenca. Po branju pesmi je avtor odgovorjal na številna vprašanja o njegovi poeziji in o tokovih slovenskega pesništva, predvsem današnjega.

Ta literarni večer spada med vrsto podobnih prireditev, ki jih namerava pripraviti mladinski aktiv na Zlatem polju. Tako bodo prire-

dili, kot je povedal M. Murvec, organizator teh kulturnih prireditev, večer sodobne poljske lirike, literarni večer beat in protestanske poezije ter večer slovenske ljudske pesmi. S temi akcijami pa prireditelji ne želijo samo prikazovanja te ali one pesniške zvrsti, temveč skušajo z njimi navdušiti čimveč mladih ljudi za tovrstno besedno umetnost. Upajo tudi, da jim bo na ta način uspelo pridobiti čimveč mladih deklamatorjev.

Poleg teh akcij namerava aktiv oživiti delovanje že ustanovljenega pevskega zbor.

D. Stanjko

Jeseniški jesenski motiv — Foto Perdan

Državna založba Slovenije pripravlja izdajo novega

Krajevnega leksikona Slovenije

v treh zajetnih knjigah

KRAJEVNI LEKSIKON bo vseboval opise posameznih slovenskih občin, nato pa v okviru vsake občine še opis posameznih krajev po abecednem redu.

OPIS OBČINE bo zajemal naslednje podatke:

- nastanek in razvoj, glavne značilnosti reliefa, klime, vodovja, vegetacije;
- kratek zgodovinski pregled naselitve;
- seznam naselij in gibanje prebivalstva v zadnjih sto letih;
- pregled celotnega gospodarstva po panogah;
- prometne zveze, turizem;
- krajevne urade;
- šole, kulturne ustanove in kulturno-zgodovinske spomenike;
- zdravstvene ustanove.

OPIS VSAKEGA SLOVENSKEGA KRAJA bo vseboval te podatke:

- uradno ime in njegovo rabo, statistične podatke o prebivalstvu, hišah, gospodinjstvih, najbližje urade in ustanove;
- lego in tip kraja;
- opis kraja in bližnje okolice;
- strukturo prebivalstva s posebnim ozrom na industrijo, obrt, promet in turizem;
- opis prirodnih in kulturnih zanimivosti;
- zgodovino kraja in še posebej zgodovinske dogodke v času NOB;
- pomembne domačine posameznega kraja.

UREDNIŠTVO KRAJEVNEGA LEKSIKONA sta prevzela priznana strokovnjaka: **DR. ROMAN SAVNIK** in **PROF. FRANCE PLANINA**, kar jamči za strokovno neoporečnost **KRAJEVNEGA LEKSIKONA**, posebno še, ker pri svojem delu tesno sodelujeta s številnimi zunanjimi sodelavci.

VSE KNJIGE BODO VELIKEGA FORMATA (21 × 29 cm) IN NATISNJENE NA BOLJSEM PAPIRJU. IMELE BODO OD 400 DO 550 STRANI Z NADROBNIMI ZEMLJEVIDI VSAKE OBČINE.

PRVA KNJIGA JE ŽE V TISKU IN BO V KRATKEM IZŠLA; ZAJEMALA BO TELE OBČINE: AJDOVŠČINA — CERKNICA — IDRIJA — ILIRSKA BISTRICA — IZOLA — JESENICE — KOPER — KRANJ — LOGATEC — NOVA GORICA — PIRAN — POSTOJNA — RADOVLJICA — SEZANA — SKOFJA LOKA — TOLMIN — TRZIC — VRHNIKA.

Novi Slovenski krajevni leksikon

je potemtakem zemljepisno, zgodovinsko, gospodarsko, kulturno-prosvetno in politično-upravno tako celovito in izčrpno obdelan, da bo

ZANESLJIV IN NEPOGRESLJIV INFORMATOR:

- občinam, upravnim organom občinskih skupščin, krajevnim uradom, postajam Ljudske milice, vodstvom političnih organizacij;
- gospodarskim podjetjem, tovarnam, kmetijskim zadrugam, turističnim agencijam, obrtnim in gostinskim podjetjem;
- kulturnim in znanstvenim ustanovam (knjižnice, muzeji, arhivi itd), šolam, institutom, redakcijam dnevnega in periodičnega tiska;
- političnim delavcem, republiškim in občinskim odbornikom, članom samoupravnih organov;
- znanstvenim in javnim delavcem (zgodovinarjem, geografom, sociologom, publicistom itd.), kratka

VSEM, KI KAKORKOLI SODELUJEJO V NAŠEM UPRAVNEM, GOSPODARSKEM, POLITICNEM IN KULTURNEM ŽIVLJENJU.

HKRATI BO TUDI ZANIMIV ZA VSE OBČANE, SAJ BODO NASLI V

novem Slovenskem krajevnem leksikonu

PRENEKATERO ZANIMIVOST IZ SVOJEGA DOMACEGA KRAJA IN BLIŽNJE OKOLICE

Za prvo knjigo

Slovenskega krajevnega leksikona

sprejema založba

prednaročila

PRVO KNJIGO dobe naročniki za 100 N din. Ta znesek lahko poravnajo tudi v 5 mesečnih obrokih po 20 N din. Ker bo knjiga izšla v omejeni nakladi, ne odlašajte z naročilom. Izpolnite, prosimo, priloženo naročilnico in jo pošljite v ovojnici na naslov: **DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 27.** — Naročila sprejemajo tudi vse knjigarne in pooblaščen zastopniki založbe.

Naročilnica

Obvezno in nepreklicno naročam
PRVO KNJIGO

Slovenskega krajevnega leksikona

po ceni 100 N din. Ta znesek bom poravnal:

- takoj
- v mesečnih obrokih po 20 N din.

Knjigo mi pošljite na naslov:

- stalnega bivališča
- na kraj zaposlitve.

Kraj in datum:

Podpis:

NASLOV NAROČNIKA:

Ime in priimek:

kraj:

ulica:

uslužben pri:

Aktualna tema za razpravo: nadaljnji razvoj otroškega varstva

Obetajo se lepši časi

Obvezni prispevek od osebnega dohodka naj bi v prihodnje za otroško varstvo plačevalo vse aktivno prebivalstvo, torej razen delavcev tudi kmetje, in tisti, ki so zaposleni v raznih svobodnih dejavnostih — Novi republiški zakon o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok bo sprejet še letos — Le s skupnimi močmi in napori bo možno spraviti otroško varstvo na zeleno vejo, zakaj samo prispevek od osebnega dohodka ne bo osnovni, ampak dopolnilni vir — Občine in gospodarske organizacije se ne smejo uspravati, da bo zdaj s tem prispevkom vse urejeno — V Sloveniji je zdaj le okrog 4 % otrok v otroškem varstvu (v kranjski občini nekaj čez 4 % v celodnevem varstvu), v bližnji prihodnosti pa naj bi z večjimi sredstvi poskrbeli še za nadaljnjih 40.000 otrok, kar bi pomenilo okrog 15 %

Celotni sistem družbene skrbi za otroka imenujemo varstvo otrok. Obsega razen socialnega in zdravstvenega varstva, izobraževanja vzgoje in dnevnega varstva še posebno varstvo otrok, za katere ne skrbijo roditelji. Varstvo otrok je torej pomemben del v regeneraciji družbe in okrepitvi gospodarstva, ker omogoča zdravo telesno in duševno rast naraščanja in boljše delovne uspehe zaposlenih staršev. Zaradi družbene pomembnosti je otroško varstvo družbena funkcija, ki jo izvaja občina prek svoje skupščine s tem, da usmerja in usklaja celoten program otroškega varstva v občini in ga uresničuje v okviru zdravstvene službe, vzgojno-izobraževalnega sistema in socialnega varstva. Pomemben dejavnik pri urejanju vsakodnevne varstva otrok, zlasti otrok zaposlenih staršev, so krajevne skupnosti in delovne ter družbene organizacije.

Tam, kjer so občine sprejele izvajanje te naloge za svojo dolžnost, so bili uspehi očiti. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo pa ugotavlja, da v večini občin ni prišlo do jasnega in konkretnega programa ter usklajenega delovanja vseh družbenih dejavnikov in da je v tem tudi najpomembnejši razlog za dokaj skromne rezultate.

Za kranjsko občino smo v začetku septembra v našem listu pisali, da je bilo otroško varstvo doslej zapostavljeno, odslej pa ne bo več. Trenutni uspehi gospodarjenja namreč kažejo, da se bo iz letošnje proračunske rezerve lahko prihodnje leto namenilo okrog 30 milijonov S din za otroško varstvo, razen tega pa je že letos zagotovljenih 5 milijonov S din za gradnjo nove vzgojno-varstvene ustanove pri Vodovodnem stolpu (sprejela bo lahko sto otrok). Kaže, da bodo to ustanovo začeli graditi že prihodnje leto. V letu 1968 bodo verjetno nadaljevali tudi z gradnjo vzgojno-varstvene ustanove na Kokrici, v prihodnjih letih pa bo urejeno tudi varstvo otrok v Cerkljah in Preddvoru. To so bistvene postavke programa razvoja otroškega varstva v občini.

Pa ne le v kranjski občini, tudi drugje, kjer je otroško varstvo še bolj potisnjeno ob stran, kot je bilo doslej v Kranju, se obetajo lepši časi. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo pripravlja namreč osnutek novega zakona o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik družbenega varstva otrok v SR Sloveniji. O tem osnutku, ki ga bo republiška skupščina

sprejela še pred koncem leta, se začneta te dni v Sloveniji široka javna razprava. Cimveč ljudi naj bi sodelovalo pri dokončni formulaciji tako pomembnega predpisa. S tiskovne konference, ki jo je za predstavnike tiska, radija in televizije te dni pripravil republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo, povzemamo nekaj najbistvenih novosti in sprememb, ki jih predlaga osnutek novega zakona.

Z naglim zaposlovanjem ženskega prebivalstva in s strukturalnimi spremembami v družini (krčenje družine, polna zaposlenost) so se v dosedanjem obdobju pri nas vse ostreje začrtovale potrebe po nekaterih novih oblikah otroškega varstva, kot npr. varstveno-vzgojne ustanove, celodnevno delo, urejena prehrana itd., ki bi pripomogle k nadaljnji družbeni delitvi dela med družino in družbenimi institucijami, in sicer z namenom, da se zagotovi uspešen razvoj otrok in omogoči porast individualne in družbene produktivnosti dela. Teh oblik otroškega varstva tudi v Sloveniji, ki ima najbolj zaostrene demografske in sociološke razmere in najvišji narodni dohodek, nismo razvili. V tem se jasno vidi premajhno družbeno za-vedanje, saj ni mogoče trditi, da nam je večji napredek na tem področju preprečevalo zgolj pomanjkanje materialnih možnosti. Splošni zvezni zakon o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva (ki ga je zvezna skupščina sprejela 10. maja letos) sedaj omogoča, da s posebnim prispevkom od osebnega dohodka, ki ga bomo zbirali po načelu vzajemnosti in solidarnosti, sami

določamo dinamiko razvoja otroškega varstva in otroškega dodatka.

Kakšen delež naj pri zbranih sredstvih zavzame otroško varstvo in kakšnega otroški dodatek? Odgovor na to vprašanje ni prav nič lahek, čeprav iz družbene funkcije naše sedanje družine lahko že marsikaj ugotovimo. Povsem jasno je, da družina je in bo ostala neposredni nosilec skrbi za vzgojo in vzgojo otrok. V tej pomembni funkciji je popolnoma ne more nadomestiti nobena družbena ustanova, čeprav se moramo zavdati, da z rastjo otroka njegove potrebe vedno bolj presegajo družinske okvire in se lahko zadovoljujejo le v širši družbeni skupnosti. Zato je treba pri odločanju, kako v okviru pooblastil zveznega zakona in materialnih možnosti koncipirati sistem otroškega dodatka, upoštevati pomemben delež, ki ga pripisujemo družini pri vzreji otroka.

Posebno pomembno postavko v družinskem proračunu pomeni prehrana, ki je osnovni pogoj za zdrav razvoj otroka. Po študiji Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva »Stroški za otroka v socialnih zavodih in družinskih gospodinjstvih« iz leta 1966 odpade na stroške za prehrano nad 50 % celotnih stroškov za vzrejo otroka v družini. Nič manj pomembne za zdrav rast otroka niso stanovanjske razmere. Z uvedbo ekonomskih stanarin se vse bolj postavlja kot aktualno na dnevni red tudi to vprašanje.

Ker družina ureja svoje življenjske razmere v sistemu delitve po delu, prihaja do različnih možnosti za vzrejo in vzgojo otroka. To je vzrok za razlike med otroki, ki bi jih morali v največji možni meri zmanjšati oz. omiliti (posredno ali neposredno) z materialno intervencijo družbe. Z njo bi morali uveljaviti — ko gre za otroka — vse bolj elemente delitve po potrebah in torej zagotavljati čimboljši start v življenje vsem otrokom ne glede na možnosti, ki izhajajo iz osebnega dohodka njihovih staršev.

To funkcijo — tako meni republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo — bi moral opravljati tudi otroški dodatek, zato naj bi ga dobival predvsem družine z nižjimi osebnimi dohodki. Teh pa je veliko, saj iz prvih podatkov iz ankete o življenjskem standardu prebivalstva, ki jo je pripravil Institut za ekonomska raziskovanja SRS, lahko razberemo, da je bilo lani nekaj manj kot 30 % gospodinjstev (upoštevana so nekmečka gospodinjstva), ki so imela več kot 50.000 S din dohodka na člana družine.

Vendar v naših razmerah družbene skrbi za otroka ne moremo uresničiti le z otroškim dodatkom zlasti zaradi tega, ker ne bo zajemal vseh otrok in ker z njim ne bomo rešili drugih problemov v zvezi z varstvom in vzgojo, ki jih ima zaposlena družina. Družina je v svoji funkciji, ne glede na materialni položaj, nujno navezana na usluge družbenih institucij, ki so specializirane za različne vzgojne, zdravstvene in socialne dejavnosti. Zato lahko da največje učinke le hitrejši razvoj materialne osnove otroškega varstva za vse otroke, ki naj ga le dopolnjuje sistem otroškega varstva dodatka.

V ospredju osnutka zakona je razvoj otroškega varstva. Ker je stanje prav na tem področju najbolj kritično. Osnutek predvideva stalne in obvezne vire za financiranje otroškega varstva. Ta sredstva naj bi se po 2-odstotni stopnji formirala iz sredstev, namenjenih za osebne dohodke, ki jih plačujejo delovne ter druge organizacije in državni organi. Razen tega pa bodo prispevek plačevali tudi tisti, ki imajo dohodek iz obrti in svobodnih dejavnosti, občine in republike pa bi plačevale prispevek za otroško varstvo iz sredstev, ki jih zberejo iz prispevkov od dohodka kmetijskih proizvajalcev. Kmetje bi prispevek za otroško varstvo plačevali torej posredno, vse ostalo aktivno prebivalstvo pa neposredno. Na ta način bi se iz prispevkov vseh občanov oblikovala sredstva, s katerimi bi ustvarili enake pogoje za organizirano varstvo otrok iz delavskih in kmečkih družin.

Osnutek zakona nakazuje tudi druge, fakultativne vire sredstev za financiranje otroškega varstva, predvsem sredstva družbenopolitičnih skupnosti, delovnih in drugih organizacij, krajevnih skupnosti in občanov. Po 2-odstotni prispevni stopnji od osebnih dohodkov, svobodnih dejavnosti in kmetov bi zbrali za otroško varstvo v Sloveniji okrog 18,5 milijard S din, to pa je premalo za vse potrebe. Zato na republiškem sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo poudarjajo, da je to sicer redni, vendar ne osnovni, ampak dopolnilni vir za financiranje otroškega varstva. Ta denar bo

služil le za soudeležbo pri financiranju občinskih skupščinam in delovnim organizacijam. Nikakor ne bi smeli dopustiti, da bi se v občinah in delovnih organizacijah zdaj »osvobodili« skrbi za otroško varstvo. Nasprotno: redna sredstva, ki naj bi jih predpisal novi zakon, bodo samo omogočila povečati sredstva družbenopolitičnih skupnosti in delovnih organizacij ter na ta način hitreje uresničila načrt o ureditvi vzgojno-varstvenih ustanov na svojem področju. »Brez angažiranja ostalih sredstev ne bo šlo!« je poudarila na tiskovni konferenci Majda Gaspari, republiška sekretarka za zdravstvo in socialno varstvo. »Zavzemamo se za stališča dinar na dinar, kar pomeni, da bi morali vsi uporabniki rednega prispevka enako vsoto še sami dodati. Predvsem pa bi redna sredstva povsem izgubila svojo vlogo, če bi postala tudi edini vir pokrivanja osnovnih dejavnosti.

Osnutek zakona organizacije za upravljanje z denarjem za otroško varstvo, zbranim z rednim prispevkom, temeljne skupnosti otroškega varstva za območje občin, za vso republiko pa republiška skupnost. Druga varianta pa predvideva, naj bi se ta sredstva zbirala v skladih: v občinskih in v republiškem skladu.

Pri otroškem dodatku, ki se plačuje iz sredstev republiškega sklada otroškega varstva, osnutek novega zakona bistvenejših sprememb ne predvideva. Ukinja le regresivni sistem plačevanja in uvaja linearnega, kar pomeni, da bo po sprejetju tega zakona otroški dodatek enak za vse otroke ne glede na število otrok v družini. Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo predlaga, naj bi bila višina dodatka odslej 5000 S din. Treba bo valorizirati tudi zgornjo mejo dohodka na družinskega člana, ki je kriterij, all otrok dobi otroški dodatek ali ne. Z novim zakonom se uvaja tudi enoten šestmesečni delovni staž kot pogoj za prejemanje dodatka (razen za samohranilce, za katere staž ni potreben), študentje pa bodo dobivali — po osnutku zakona — otroški dodatek do 26. leta starosti, in sicer ne glede na to, ali so končali šolanje in ali so do tega leta prekinjali šolanje in se začasno zaposlili.

Do konca oktobra je treba po vseh krajih Slovenije organizirati široke javne razprave o osnutku tega zakona; zakaj 10. novembra mora republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo osnutek, popravljen s predlogi in spremembami s terena, že predložiti republiški skupščini. Ker vzgoja in varstvo otrok neposredno prej ali slej zanima in zadeva slehernega občana, je prav, da se čimveč ljudi vključi v te javne razprave in pove svoje mnenje o nadaljnji organiziranosti in razvoju otroškega varstva pri nas.

A. Triler

Nove knjige Bled v fevdalni dobi

Na knjižnem trgu se je pojavila zanimiva, privlačno napisana in z znanstvene plati dragocena knjiga Bled v fevdalni dobi. Napisal jo je Franc Gornik, opremila Melita Vovk-Stihova, izdal in založil Zavod na napredek turizma Bled, natisnila pa tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani. Knjiga ima nekaj čez 230 strani in bogato slikovno gradivo v prilogi, ki ga je prispeval Etnografski muzej v Ljubljani.

Na notranji strani ovitka preberemo, da se je pisec knjige Franc Gornik rodil 21. novembra 1895 v Gabrovcu pri Metliki, gimnazijo je končal v Sentvidu, bogoslovje pa v Ljubljani. Bil je kaplan na Bledu (1929—1932), zatem župnik v Begunjah (1932—1941); Nemci so ga izgnali na Hrvaško, pa se je po vojni spet vrnil na Bled, kjer je župnikoval do upokojitve leta 1962. Zdaj živi v Lescah pri Bledu. Vseskozi je iskal, zbiral in preučeval — vneto in vztrajno — gradivo o preteklosti Bleda in okolice in s tem bogato prispeval k jasnejši podobi slovenske zgodovine. Rezultat tega njegovega dela je knjiga Bled v fevdalni dobi. V njej se na uvodnem mestu zahvaljuje prof. dr. Milku Kosu »za vse dobre nasvete pri sestavljanju knjige in še posebno za posredovanje prepisov srednjeveških briksenških urbarjev iz Münchenskega državnega arhiva«. Pravi, da so mu bili ti »prevažni arhivski viri za osvetljenje blejskih razmer v srednjem veku«.

Za delo dušnega pastirja, ki mu je bil vse življenje poglaviti konjiček raziskovanje zgodovine Bleda in okolice, so našli posluš blejski turisti in delavci. Knjiga, ki je zdaj pred nami, ima ne le veliko znanstveno vrednost, pač pa je tudi pomembna turistična publikacija, saj se turisti (veliko, zelo veliko je takih) ne zanimajo zgolj za hrano, stanovanje in zabavo, ampak tudi za zgodovino kraja, ki ga obiščejo, za nekdanje življenje ljudi, za kulturne in zgodovinske spomenike, ki pripovedujejo o starih časih. Treba je poudariti, da so blejski turistični delavci, zlasti Zavod za razvoj turizma, ki je knjigo izdal in založil, pokazali veliko razumevanja za kvalitetno turistično propagando trajne vrednosti. Razen turistov pa bo seveda po knjigi rad segel sleherni domačin, sleherni Blejčan in okoličan, saj bo v njej spoznal življenje svojih prednikov. Čeprav je knjiga znanstveno delo, je pisana razumljivo, jezik je lep in domač, preteklost Bleda in okolice pa tako zanimiva, da se bere skoraj kot roman.

Knjiga Bled v fevdalni dobi je razdeljena na dva dela, sledi pa še poglavje z naslovom Dodatek in slikovne priloge ter viri in pripombe. V prvem delu Gornik najprej poda sliko vasi in naselij na blejskem ozemlju v dobi fevdalnega reda; gradivo je zbral po različnih virih iz starega in novega veka. Potem piše o začetku in razvoju fevdalnega reda, o življenju kmečkega ljudstva na Bledu v 16. in 17. stoletju, o tem, kako je začela ugašati premoč fevdalne gosposke in o zemljiški odvezi, nazadnje pa še — za konec tega dela — o pravnopoličnem položaju kmečkega ljudstva in o razvoju tega položaja pa o kmetovem zasebnem gospodarstvu v dobi fevdalnega reda. To je osrednji del knjige, iz katerega je jasno razvidna dolga in pestra zgodovina Bleda in okolice.

Drugi del je posvečen blejski graščini: začetek in razvoj gospostva briksenških škofov na Bledu, kako so škofje upravljali blejsko gospostvo, poddržavljenje blejskega gospostva in zopetna vrnitev briksenškim škofom. V tem poglavju Gornik piše tudi o cerkveni fevdalni posestvi-otoški prostiji in otoški cervi, pa še o tem, katere graščine so v fevdalni dobi tudi imele podložnike v blejskih vaseh. Med ustanovami v tretjem delu knjige opisuje blejsko šolo, župnijo in njene cerkve, ubožni sklad in v dodatku razvoj fužinarstva na Gorenjskem.

Piscu in izdajateljem moramo biti za to knjigo resnično hvaležni.

A. Triler

Dojenčki še umirajo

čeprav je vse več porodov v bolnišnicah

Danes se nam zdi že kar nerazumljivo, da bi žene rodile doma, ne v porodnišnicah. Pa vendar ni še tako daleč nazaj čas, ko so bili porodi v bolnišnicah izjema, porodi doma pa pravilo. Z vse večjo skrbjo družbe za zdravlje ljudi se iz leta v leto zmanjšuje število porodov doma, povečuje pa število porodov v bolnišnicah. V letu 1964 je bilo v bolnišnicah 88,76 odstotka vseh porodov, brez strokovne pomoči pa je bilo rojenih 2,27 odstotka otrok. Kljub vse hitrejšemu razvoju zdravstvene službe

pa tudi v Sloveniji še nismo povsem izkoreninili umrljivost dojenčkov. Na 1000 živorojenih umre poprečno 28 otrok, na 1000 otrok v starosti do 6 let pa umre poprečno en otrok. Seveda so ti odstotki različni v različnih krajih in v mnogočem odvisni od bolj ali manj organiziranega zdravstvenega varstva.

Na Gorenjskem (vključno z domžalsko in kamniško občino) je po podatkih zavoda za statistiko SRS lani umrlo 96 dojenčkov, v vsej Sloveniji pa kar 807. V domžalski občini jih je umrlo 20,

Ne more se vsaka ulica v Kranju in tudi ne kjerkoli drugje ponašati s tem, da bi njen vsakdanji utrip opisal pesnik v verzih, pa čeprav le neuk ljudski pesnik, ki mu je prvo delo, v prostem času pa — pol za šalo in pol zares — vzame v roko svinčnik in napiše, kaj vse je ali kaj vse se lahko dobi v njegovi ulici. V Kranju je menda edina taka ulica Jenkova. Za tiste ki ne vejo, kje je, naj povemo, da je tam dnevni bar MM express, da je tam tapetnik, urar, fotograf, točilnica vina z obetajočim naslovom Otok Vis, da tam prodajajo izdelke iz polivinila pa ženske steznike pa očala in še in še. Majhna, kratka in ozka uličica je to; ena izmed njenih, sicer ne preveč privlačnih značilnosti so velike luže ob deževnih dneh (s tem smo jo v Glasu pred nedavnim že predstavili). Odkar je kranjska Lekarina zapustila svoj stari dom in se preselila v modernejše nizke betonske prostore k nebotičniku, je Jenkova ulica pravzaprav najbolj znana po dnevnem baru MM pa po tapetniku Perču nasproti čez cesto, ki oskrbuje prelube pokojne kranjske meščane in seveda tudi okoličane z lično izdelanimi blazinicami za mrtvaške krste.

Ugodno prodamo

— gostinski obrat v Javorjah

— turistično postojanko na Starem vrhu,

katero damo eventualno tudi v zakup

Informacije dobite od 6. do 12. ure po telefonu Škofja Loka 85-375 (tov. Sink). Pismene ponudbe sprejema do 25. 10. 1967

Smučarski klub
Transturist
Škofja Loka
p. p. 33

Jenkova »gasa« v verzih

Sicer pa prebivalci sami svoje Jenkove ulice ne imenujejo s tem imenom. Preprosto in »po domače« ji pravijo »gasa«, sami pa so »gasarji« (to nima z »gasom« pri avtomobilu nobene zveze, čeprav ni rečeno, da avtomobilov v tej ulici nimajo; »gasarji« so bržkone zato, ker si žejo gasijo v MM in Visu). So kot velika družina, ki se zbira zdaj tu zdaj tam, kakor so pač pri volji in kakor nanese. Z novim gostom, z MM, se je njihova družabnost, njihov čut za skupno življenje, še povečala, pa tudi prostor za »stanke« in razgovore so dobili, saj Mitja nima nič proti, če poklepetajo v kotu takoj za vhodom. Nemara je tudi to vplivalo, da je eden izmed njih — ni hotel, da zapišemo njegovo pravo ime, zato si je izbral zvence psevdonom: Gasar — napisal v verzih »čare« in »čeri« Jenkove »gase«, ki jih — prosim — preberite!

Jenkova gasa v Kranju naredi možakarje kar prave: zjutraj napije se tam mleka, užije malo sira, nato se v MM zakadi, da kavico in rusko vodko tam dobi.

Tudi otoka Visa ne izpusti, zato se spet mu zavrti. In misli: slabo mi je v glavi, zato v štacuno odhiti, kjer polivinil vrečko dobi in jo napolni... Žena pravi: »Ne vidim nič!« Jaz pa kot lahek ptič k optiku letim in ji krasne okvirje naročim. Da postal bom možakar do Rusa po uro za ženo pohitim,

k fotografu, da mi sliko spremeni, madeže v čistilnici pustim, pri invalidih palico in star klobuk odložim, pri tapetniku kavč na posojilo naročim, Mira mu za ženo modrček kar podari. »Žena, v Elito še ne greva, dokler gladke kože od kozmetičarke ne odneseva.«

Torej: Jenkova je prava, za možakarje je zdrava!

V kakšni literarni reviji tile verzi sicer ne bi zagledali luč sveta — čeprav so razumljivejši kot moderna poezija — mi pa smo jih le objavili — kot dokaz, da Jenkova »gasa« ni kar tako in da ljudska poezija (čeprav bolj ljudska kot poezija) le še ni povsem izumrla. Obiščite »gasarje« in videli boste, da so moške in pol!

Zapisal: A. Triler

Lebanova mama - 90-letnica

Malo jih je danes, da imajo, kot pravimo devet križev na hrbtu. Ena izmed njih je tudi devetdesetletna Katarina Leban iz Otoč.

Da bi zvedeli kaj več o njenem življenju, smo jo obiskali. Čeprav je priklenjena na posteljo že več kot tri leta, je še vedno vedra, nasmejana in razpoložena za pogo-

vor. Ko se pogovarjate z njo, ji kar ne morete prisoditi, da bo čez nekaj dni praznovala devetdeseti rojstni dan.

Ob pripovedovanju se je z mislimi preselila za nekaj desetletij nazaj. Rojena je v vasi Most na Soči, ki je bila takrat pod italijansko oblastjo. »Luč sveta«, kot sama pravi, pa je zagledala 24. oktobra 1877. Tam je hodila tudi v šolo, se poročila in preživela najlepša leta v življenju.

Med prvo vojno se je preselila na Gorenjsko. Med obema vojnama pa je potem posvetila največ skrbi vzgoji sedmih otrok. Druga vojna vihra jo je zajela v Otočah. Njihova družina je bila med prvimi, ki se je takrat pridružila naprednemu gibanju. Ze 17. oktobra 1941 so na Lancovem pri Radovljici ustrelili dva njena sinova. Kmalu po tem pa so njo in še tri člane družine izselili v taborišče Peskov na Spodnjem Bavarskem. Po vojni se je zopet vrnila v Otoče, vojne posledice in grozote pa čuti še danes. Marsikaj je še povedala o svojem življenju, polnem gorja. Nazadnje pa je še pripomnila, da bi bilo vse še dobro, samo da bi jo noge ubogale.

Lebanovi mami ob njenem visokem jubileju iskreno čestitamo.

J. Justin

Škofja Loka pred pol stoletjem

V Škofji Loki sem spoznal slikarja Hinka Smrekarja

To jesen poteka četrto stoletje, odkar se je zrušil pod streli laških pušk slovenski slikar in karikaturist, človek naprednega pogleda in zaveden Slovenec, vnet pristaš OF Hinko SMREKAR. Zdjaj bo že skoraj pol stoletja, odkar sem ga spoznal v Škofji Loki na Gorenjskem, kjer sem bil nekaj let po prvi svetovni vojni učitelj na loški deški šoli.

Ko sem kmalu potem, ko sem videl Loko kot pogrebec, opravil maturpo, so mi dali na okrajnem glavarstvu v Kranju, kamor je spadala Loka, dekret za učitelja na loški deški šoli. Saj se mi zdi kar malce čudno in smešno, ko pregledujem danes svoje službene spise in je bila ta moja postavitev za Loko napisana — z ROKO. Takrat na kranjskem okrajnem glavarstvu prosvetni oddelek še ni imel pisalnega stroja. Vso službeno prepisovanje so opravljali kar z jeklenim peresom in roko.

Deška ljudska šola v Loki je bila skrita v ulici, med glavnim trgov in gradom. Danes je tam Šolska ulica. Vhod v to ulico je vodil pod obokom nekdanje Plantaričeve kavane. Vzgoja in pouk loških dečkov je bila takrat v rokah posvetnih učiteljev, medtem ko so dekleta obiskovala za tisti čas šolo v nunskem samostanu. Morebiti je ta razdelitev bila pomembna, ker so bili takratni šolarji večinoma v rokah naprednih učiteljev. To se je izkazalo pozneje, med drugo svetovno vojno, ko so bili

nekdanji naši fantje odločni borci proti fašizmu.

Loka je bila tiste čase razdeljena v glavnem na dva kulturno-politična sveta. Zgornji glavni trg je bil napreden in je imel sokolski dom z urejenim gledališkim odrom. Na Spodnjem trgu so imeli klerikalno prosvetno društvo. Hudihi trenj med strujama ni bilo. Iz mlade generacije je zrastle nekaj pomembnih Ločanov, tako pisatelj Jaka Žigon, sin trgovca na Glavnem trgu. Iz okolice je bil pisatelj Janez Plestenjak. Ločana sta bila geograf in turistični pisatelj France Planina in zgodovinar Pavle Blaznik, pa seveda še vrsta drugih fantov, ki danes — kot zreli možje — nekaj pomenijo v naši kulturi. V dokaz te trditve je danes Loški muzej, ki ga vodi sin slikarja Franceta Pavlova. Ločani pa izdajajo tudi svoj zbornik in v njem objavljajo članke s prikazi zgodovinskega razvoja in današnjega napredka tega našega svojevrstnega mesta ob sotočju dveh Sor — Poljanščice in Selščice.

Loka ima prelepo okolico, kakor nalašč za turizem in slikanje

Starejši loški rod uradnikov, trgovcev, obrtnikov in drugih domačinov se je pred 50 leti dnevno sestajal po kosilu v Plantaričevi kavarni, kjer so večasih biljardirali ali

vrgli preferanco. Ponovno so se starejši Ločani zbirali k večernemu klepetu v gostilnah. Vse je šlo po posebnem, utrjenem redu. Vsak dan v drugi gostilni. Da so prišli vsi birtje na vrsto in ni bilo zamere nikjer.

Mladi učitelji in naši sovrstniki in mlade prijateljice iz loških družin pa so hodile z nami na skupne sprehode v okolico. Ob nedeljah in na praznične dneve smo prirajali skupne izlete v prelepo, hribovito okolico. Sprememb smo imeli dosti, saj smo zlahka menjavali svoje pohode; zdaj k sv. Barbari, drugič k sv. Andreju, pa na Osojnik. Obiskovali smo tudi Crngrob s starinskimi freskami, pa Čepule, Planico, Križno goro in celo na oddaljeno Smarjetno goro smo hodili... Včasih smo odšli kot člani planinskega društva na Lubnik, takrat še na tej gori ni bilo planinske kočice. Tudi na Blegoš smo se odpravili in Ratitovec. Seveda zmeraj le peš. Avta takrat ni imel še nihče. Kdor je imel kolo, je bil že bogatac in lastnik modernega prometnega sredstva. Iz Loke smo se večkrat peljali s kolesom v Ljubljano.

Škofja Loka je bila že pred pol stoletjem zaradi prijetne tople Sore vabljiva počitniška točka. Saj je imela že v tistih časih ob Selščici javno kopalnico. Pozimi pa smo se drsali po zaledeneli Poljanščici ali v bližnjih bajerjih.

Tudi turizem je bil privlačen. Loka je imela med prvimi kraji v Sloveniji olepševalno društvo. Ko je bil predsednik loškega olepševalnega društva učitelj Flis, so postavili na razgledne točke klopi. Med latami na sedežni plošči, pa so bile prevelike razdalje, zato si na klopeh olepševalnega društva poseđal z muko, ki so jo občutil na lastnem sedalu... Neki humorist je tedaj zaradi neugodnega seđenja in bolečin, napisal pripombo kar na klop:

O, preljubi Slavko Flis,
le zakaj nis'
late bolj na gost' naredu,
deb' se človek laže usedu...

Javna pripomba je pomagala. Naslednji predsednik olepševalnega društva trgovec Rajko Taler je dal postaviti že bolj udobne klopi.

Loka — cilj in motiv mnogih slovenskih slikarjev

V Loko so radi prihajali razni slovenski umetniki, zlasti slikarji, predvsem člani umetniških društev Vesne in Save, ker jim je nudilo to mesto s srednjeveško starinsko patino in prelepo okolico s svojimi kozolci in drugimi privlačnostmi, obilico motivov za upodabljanje na plat-

nu. V Loki je stanoval nekaj let Ivan Grohar, doma iz Sorice, hribovske vasi na koncu Selške doline. Tudi Gvido Birolla, po očetu in rojstvu Tržačan, po materi Ločan, je našel v kraju, kjer je preživljal mladost, obilico motivov. V Loko in okolico se je rad vračal okoličan pesnik Cvetko Golar, pesnik Sorškega polja, kmet — poef, doma iz bližnjih Gostec, na sredi potoča med Loko in Medvodami. Nekaj let je Golar obiskoval loško osnovno šolo. O tistih letih mi je pripovedoval mnoge zanimivosti, ko je bil na stanovanju pri eni izmed šolarskih mater. Nekatere družine so jemale na stanovanje šolarje iz okolice, drugi so stanovali v kapucinskem samostanu kot kloštrski muc.

Kadar je prišel kak tak nov stanovalc, umetnik, je bilo za Loko zmeraj nekaj novega, saj je gost prinesel v sicer enolični kraj spremembo in razvedrilo.

Hinko Smrekar na počitnicah pri Dolencu v Stari Loki

Nekoga jesenskega popoldne mi pove učitelj Vinko Zahrastnik: V Loko je prišel slovenski slikar Hinko Smrekar? Ga poznaš? »Le po njegovih delih,« sem mu odvrnil.

Že kot dijak sem sodeloval pri humorističnem listu Kurent. V tisti dobi je bilo dijakom prepovedano pisanje v liste. Zato sem pošiljal v Kurenta humoristične prispevke kar po pošti. Nisem poznal osebno ne urednika Branimirja Kozinca ne ilustratorjev Kurenta, Maksima Gasparija, Hinka Smrekarja in ne Podrekarja, ki so včasih moje prispevke opremili z risbami. Z vsemi temi sem se seznanil osebno šele v poznejših letih. Honorarja mladim sotrudnikom niso nikoli nič plačali, zato je bilo dijakom sotrudnikom cenena delovna sila.

»Pa bi ga rad spoznal?« me je nato povprašal Zahrastnik. Veselo sem mu pritril in po končanem popoldanskem puku sva krenila iz Loke čez most v sosednjo Staro Loko, v domačem jeziku »med Pifarce«. Tako so jim rekli zato, ker je imela vsa Stara Loka svojo faro. Danes je Stara Loka spojena z mestom v Škofjo Loko.

Slikar Hinko Smrekar je prišel po končani prvi svetovni vojni v Staro Loko na oddih. Že med prvo svetovno vojno je zbolel. O svojem soldaškem življenju je izdal z roko napisano in poslikano zgodbo »Hinko Smrekar — črnovejnik«. Delo je razmnožila Umetniška propaganda s sedežem na gradu Rudo nad Loko pri Zidanem mostu. Smrekar je na humorističen način pripovedoval svojo zgodbo, ko je bil vojak črnovejnik v Avstriji.

Ker je bil nekaj časa med prvo svetovno vojno interni-

ran v zaporih, zato je bil zapisan kot P. V. — politisch verdachtig, — to je politično sumljiv, se mu je zdravje razrahljalo.

Zaradi oslabiljenih živcev in boleznih prebavnih organov je moral večkrat k zdravniškim in šo ga pošiljali tudi v bolnišnice in sanatorije. Zato je bil zaradi prebavnih motenj čestokrat nenaspan, slabe volje. Potreboval je oddiha in razvedrila. Ker je bil mož brez stalnega zasluzka, bil je poklicni slikar, ki pa ni našel zmeraj kupcev za svoje slike, je bil Smrekar dostikrat v težkem finančnem položaju. Zato mu je bilo dobrodošlo, ker je imel prilžnost in je prišel za nekaj časa na spremembo zraka in počitek k loškemu dobričinu, lesnemu trgovcu Francu Dolencu, znanim pod domačim imenom Frenck iz Loke, pa tudi Joškovec. Njegove hiše se je držalo staro ime Joškovec, najbrž zato, ker je bil eden izmed prednikov Jože.

Franccek Dolenc-Joškovec — mecen

Franc Dolenc-Joškovec — je bil trgovec z lesom. Sprva je bil preprost prevoznik in je v mladih letih vozil kamenje s parom konj za karavanški predor. Ker je bil mož bister, priden in sposoben, se mu je podjetje večalo. Še bolj mu je letel denar na kup, ko se je poprijel lesne trgovine. Res je, da je bil Joškovec bogatin, a ni skrival donarja v nogavico. Kupoval je gozdove, pa tudi graščine. Skratka: bil je eden izmed najbolj petičnih ljudi na Gorenjskem, v bistvu pa preprost človek in prav nič domišljav. Bil je demokrat in veseljak! Rad je imel okrog sebe vesele ljudi in takrat je radodarno gostil svoje prijatelje in znance. Zelo rad je podpiral umetnike. Njegova hiša jim je bila zmeraj odprta na stežaj. Nekaj let je stanoval pri Dolencu tudi slikar Ivan Grohar. Zato pa mu je večasih podaril kako svojo sliko, kar je bilo seveda tudi precejšnja vrednost.

Dolenčeva hiša stoji ob cesti, ki vodi k Fari in naprej v Selško dolino. Ob hiši se odcepi danes cesta proti novemu bližnjemu stanovanjskemu naselju, ki nosi ime po slikarju Groharju: Groharjevo naselje in novo samopostrežno trgovino s parkom. Dan prej so odkrili v Groharjevem naselju kip v spomin slavnemu slikarju, Groharju, ki je večkrat s svojimi slikami ovekovečil Loko in njeno okolico. Kip je svojevrstna, preprosto izdelana utmenina loškega domačina kiparja Logondra. V ozadju Groharjevega naselja opaziš Kamnitnik in hrib Gavžnik, kjer so v srednjem veku pokončavali na »gavgah« upornike in zločince.

Jože Zupancič

KUHINJA V DELFINU ZOPET ODPRTA

Sporočamo, da smo odprli preurejeno kuhinjo v gostilni Delfin (za trgovino Delikatosa v Kranju). Okusne in poceni malice. Vsak dan sveže morske ribe in postvri.

Kolektiv

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE Češnjica, Železniki

razpisuje delovno mesto

VODJE DELOVNE ENOTE ŽAGA

Pogoji: tehnična srednja šola lesne smeri, 5-letna praksa na žagi.

Pismene prijave s kratkim življenjepisom, dokazili o strokovnosti in navedbo dosedanjih zaposlitev je treba predložiti kadrovskeemu oddelku podjetja najkasneje do 4. novembra 1967.

Ob desetletnici izstrelitve prvega satelita

Uspehi v osvajanju vesolja

Po 128 dneh letenja je 18. oktobra mehko pristala na planetu Veneri sovjetska avtomatska postaja. To je že četrti sovjetski poskus pristanka na tem planetu. Pri prejšnjem poskusu leta 1961 je avtomatska postaja letela mimo Venere, 1962. se je pa raztreščila na njeni površini. Ko je avtomatska postaja v sredo priletela v atmosfero Venere, se je od nje ločila kapsula z instrumenti in mehko pristala na planetu. Instrumenti delujejo in pošiljajo šifrirana poročila na Zemljo. Sovjetski znanstveniki do sedaj še niso objavili podatkov, ki so jih sporočili instrumenti z Venere, vendar je po izjavah znanstvenikov že sam mehak pristonek na Veneri fantastičen tehnični in znanstveni uspeh.

Ob tem novem uspelem koraku k spoznavanju še vedno skrivnostnega vesolja, ki že od preddavna vznemirja človeka in razvema njegovo radovednost, je prav, če prelistamo kroniko vesoljskih poletov. Pred desetimi leti v oktobru 1957 je svet obkrožila senzacionalna novica, da so v Sovjetski zvezi izstrelili prvi satelit. Svetovne časopisne agencije in radijske postaje so objavljale natančne podatke o teži in oddaljenosti satelita od Zemlje ter področja, nad katerimi je letel.

PRVI VEMIRSKI POTNIK

Samo mesec dni pozneje so z enega od sovjetskih kozmodromov izstrelili drugi satelit Sputnik II. Takrat je satelit nosil v hermetično zaprti kabini psico Lajko. Najstarejši in najzvestejši človekov prijatelj pes, je tako utrl pot za nadaljnja osvajanja vesolja. Zadnjega januarja 1958 so tudi v ZDA izstrelili svoj prvi satelit — tako se je začela tekma med ZDA in Sovjetsko zvezo v osvajanju vesolja. Pošiljanje satelitov v vesolje je kasneje postalo skoraj običajna stvar.

SMER POLETOV — LUNA

Ponoči 13. septembra 1959 sovjetska vesoljska raketa padla na Luno. Prvič v zgodovini je neki predmet, ki so ga naredile človeške roke, padel na drug planet. Najbližji zemljini sosed ni bil več nedosegljiv.

GAGARIN V VESOLJU

Zjutraj 12. aprila 1961 je kot bomba odjeknila novica, da kroži okoli Zemlje vesoljska ladja Vostok I. z vesoljcem Jurijem Gagarinom. Tako je bil prebit led pri vstopu človeka v vesolje. Jurij Gagarin je postal ne samo sovjetski narodni heroj, ampak tudi legendarna osebnost sedanjosti

Gagarinovem imenu so se kmalu pridružila še druga: Titov, Glenn, Carpenter, Nikolajev, Popovič, Cooper, Bikovski, Leonov, Terješokova in drugi. Poleti vesoljcev so postali skoraj običajna stvar. Vendar človeški duh ne miruje pri zbiranju podatkov o vesolju in razreševanju vprašanj, ali obstaja življenje še na drugih planetih.

VEČ DNI V VESOLJU

Februarja 1966. leta je moskovska televizija sporočila, da bodo zvečer prikazali na zaslonih dva vesoljska potnika-psa. Gledalci, navajeni gledati na televizijskih ekranih obraze vesoljcev, so presenečeni zagledali dva psa, ki sta povsem mirno prenašala polet. Vesoljska ladja s pasjima potnikoma je bila prek 900 km oddaljena od Zemlje. To je bila dvakrat večja razdalja, do katere je prispelo živo bitje z Zemlje. Spet je pes pripravil pot za človeka. Oba pasja vsemirska potnika sta dobro prenašala večdnevni polet. Čeprav nikjer ni bilo uradno rečeno, je vseeno res, da sta ta dva psa utrla pot za globlji prodor človeka v vesolje. Večdnevni polet ni pustil nobenih večjih posledic na pasjem organizmu. Polet je trajal približno toliko časa, kolikor časa bi rabila vesoljska ladja izstreljena z Zemlje proti Luni, ki bi nekaj dni krožila okoli Lune in se potem vrnila na Zemljo.

PRISTANEK NA LUNI

Preučevanje vesolja se nadaljuje sistematično in neprekinjeno. Po prvih satelitih in vesoljskih ladjah s posadko in brez nje se osvajanje vesolja nadaljuje z uspešnim izstreljevanjem avtomatskih postaj na Venero. Sateliti omogočajo prenašanje televizijskega programa iz Amerike v Evropo in obratno.

Luna ostaja še naprej glavni cilj vesoljske tekme. Na vprašanje o trdoti Luninih tal je dalja precej odgovorov avtomatska postaja Luna 9. Vse prejšnje postaje, izstreljene proti Luni so zgrešile cilj ali pa so se razbile na Lunini površini. Po pristanku Lune 9 so vsi svetovni časopisi prinesli slike mesečeve površine. Sovjetski znanstveniki pa so sporočili, da je mesečeva površina trdna in primerna za pristajanje vesoljskih ladij.

PRVI UMETNI LUNIN SATELIT

Marca 1966 je Luna dobila svoj umetni satelit. Imenovali so ga Luna 10. To je 1600 kg težak satelit, ki obkroži Luno v treh urah.

Vesoljska doba se je pravzaprav šele začela. Vendar je bilo skupno izstreljenih v ve-

solje že okoli 500 satelitov, avtomatskih postaj in vesoljskih ladij. Samo v letu 1965 so poprečno vsake tri dni izstrelili z Zemlje v vesolje po en satelit ali drugo leteče telo.

Danes kroži okoli Zemlje množica satelitov. Točnega števila sploh ne vemo. Okoli Sonca kroži 18 umetnih planetov, ki jih je tja poslal človek. Mnogi od teh bodo krožili večno, dokler ne bo člo-

vek našel poti, da bi jih vrnil na Zemljo.

MESTA — UMETNI SATELITI

Uspehi pri raziskovanju vesolja in hiter razvoj znanosti in tehnike dajejo upanje, da bo človek v daljnji prihodnosti poletel na druge planete in tam tudi živel. Nekateri sovjetski znanstveniki so v koledarju osvajanju vesoljskega prostiranja in naseljevanja planetov predvideli, da bo človek stopil najprej na najbližje planete Luno, Mars in Venero. Človek bo izkoriščal sončno energijo, da bi spremenil atmo-

sfero teh planetov v tako, ki bo primerna za življenje človeka. Veliko težji problem pa se postavlja pred znanost za dosega oddaljenejših planetov našega sončnega sistema. Brez dvoma bo znanost v prihodnosti toliko napredovala, da bodo pošiljali v vesolje ogromne vesoljske ladje. Veliki umetni sateliti, na katerih bi živeli milijoni ljudi, naj bi krožili po vesolju.

Zadnja in najtežja etapa osvajanja vesolja, bi bila, kot pravijo znanstveniki, poskus zapustiti naš sončni sistem in doseči daljne še nezane galaksije in planete.

Privedila L. Mencinger

Energija iz »nič« ali perpetuum mobile

Beseda perpetuum mobile je latinskega izvora in pomeni »večno gibanje«, torej nekaj, kar bi se večno gibalo. To je idealen, praktično neizvedljiv stroj, ki bi se, potem ko bi ga spravili v gibanje, gibal neomejeno, ne da bi mu bilo treba pri tem dovajati energijo v kakršni koli obliki. Stroj bi nam delal večno, samo ob začetku bi potreboval toliko dela, da bi ga spravili v pogon. Že na primerih iz vsakdanjega življenja vemo, da je kaj takega nemogoče. Če hočemo, da nam stroj opravi neko delo, mu moramo pri tem dovajati energijo v kakršnikoli obliki. Ura, ki nam kaže čas ne »teče« sama, ampak jo moramo vsak dan naviti, s tem ustvarimo zalogo prožnostne energije, ki se počasi pretvarja v mehansko, potrebno za premikanje kazalcev in pa premagovanje trenja v ležajih. V primeru, da smo uro pozabili naviti, se nam bo le-ta po določenem času ustavila. Kaj se v fiziki upira delovanju takega stroja? To je energetski zakon, ki nam pravi, da je zunanje delo, opravljeno na nekem telesu, enako spremembi skupne energije telesa. Možno je torej samo pretvarjanje energije iz ene oblike v drugo. Primer: če hočemo na kuhalniku zavreti vodo, potrebujemo toploto, ki jo dobimo tako, da vključimo kuhalnik, s tem pa se bo električna energija pretvorila v toploto. Min, kakršnega so včasih uporabljali za mletje moke, je delal samo takrat, kadar je prek mlinskega kolesa tekla voda. Energija, ki jo je s seboj prinašala tekoča voda, se je pretvarjala v mehansko, ki so jo potem izrabili za mletje moke.

Ta neizpodbitni zakon fizike nam torej dokazuje, da je obstoj takega stroja nemogoč, kljub temu pa so skozi stoletja rodile razne ideje in je bilo narejeno veliko strojev, ki naj bi si zaslužili naslov »večno delujočega stroja«, končni učinek

pa je bil pri vseh enak in vedno porazen. Med temi graditelji niso bili samo neuki ljudje, bilo je tudi veliko takih, ki se ukvarjali z znanostjo in so o fiziki že marsikaj vedeli.

PRVI KORAKI

Prve ideje o perpetuum mobile so se rodile najbrž že zelo zgodaj. Prvi ohranjeni zapis iz leta 1245 pa nam priča o načrtu francoskega avtorja. Sestavljen je bil iz kolesa, ki je imel na obodu na gibljivo pritrjenih ročicah obešene uteži. Ko se kolo zavrti v narisani smeri, uteži na desni obvisijo na obodu kolesa, uteži na levi strani pa se prevržejo navzdol in s tem povzročijo, da deluje teža uteži na večji razdalji od osišča kolesa kot pa na desni strani. To in pa še dodatni sunek zaradi prevračanja uteži naj bi povzročilo, da bi se kolo še naprej vrtele v narisani smeri.

Ta razlaga pa je zadostovala samo »konstruktorju« tega stroja, stroj sam se je že po nekaj vrtljajih ustavil. Na kaj je pozabil avtor tega »večnega stroja«? Na ravnotežje koles in pa na trenje. Sistem uteži, ki se prosto giblje, se bo po določenem času postavil v ravnotežje, da leva stran ne bo več prevesila desne strani. Poleg tega se z gibanjem v osišču kolesa pojavi zaviralna sila — sila trenja, ki nasprotuje vrtenju kolesa. To silo prav dobro poznamo v vsakdanjem življenju in se nam vedno pojavlja tam, kjer se tarata dve ploskvi. Tak je bil žalosten konec prvega modela perpetuum mobile.

Minula so stoletja in svet so prevečela nova in nova odkritja. Iznašli so parni stroj, pojavile so se prve ladje na parni pogon, prve lokomotive so si utirale pot in v Ameriki so zasvetile prve žarnice, ki so uporabljale električno energijo. Električna je nastopila svojo zmagovito pot, iznašli so stroj, ki je pretvarjal električno energijo

jo v mehansko — elektromotor, iznašli so tudi stroj, ki je delal obratno — pretvarjal je mehansko delo v električno — generator. Prav ob ta dva stroja pa se je spet spotaknilo mnogo ljudi z »fiksni« idejami o perpetuum mobile. Kaj so naredili? Povezali so os elektromotorja z osjo generatorja in spojili priključke motorja s priključki generatorja. Ko so naredili to, so pognali skupaj povezani osi; sedaj naj bi generator začel proizvajati električni tok, ki bi dalje poganjal elektromotor in tako naprej... Kakor vsi ostali, se je tudi ta model po nekaj vrtljajih ustavil. Poskušali so še in še z različnimi izboljšavami, konec je bil vedno enak. Vsi konstruktorji so pozabili na delo, ki se zapravlja za premagovanje sile trenja, ki se je pojavila v ležajih obeh strojev.

OB ZAKLJUČKU

Mnogo je bilo še takih primerov, v katerih so avtorji uporabljali razna fizikalna spoznanja, povsod pa so prezrli glavni zakon fizike, namreč, da dela iz nič ne moremo dobiti, kakor ga tudi ne moremo v nič zapraviti. Zakaj so zanimivi ti primeri? Kažejo nam blodnje človeškega duha, nemoden in primitiven boj proti neizprosni zakon narave, ki jih ni ustvaril človek, ampak jih je ustvarila narava sama; človek jih je samo odkril in z njimi obrazložil procese, ki se dogajajo v naravi. Nemogoče je, da bi pričakovali, da nam bo današnji razvoj lahko omogočil izvedbo perpetuum mobile, kajti s tem bi se podrla pričevanja klasične fizike, lahko bi dejali, da je vse, kar smo do danes storili, laž. Kaj takega pa je absolutno nemogoče. Ne bo teorije, ki bi postavila današnji svet na glavo in zavrnila vse zakone, ki veljajo danes, veliko pa bo še odkritij, ki bodo pripomogla k razkritju neraziskanih skrivnosti narave.

Jože Sirkovič

Kmetovalci, nabavite si traktor na kredit!

Podjetje AGROTEHNIKA export — import,
Ljubljana, Titova 38

vam nudi traktor znamke ZETOR 2011 s priključki

Dobava takoj ali v zelo kratkem času!

Kreditni pogoji:

- Polovico vrednosti in prometni davek plačate takoj ob podpisu pogodbe, ostanek pa najpozneje do 1. 4. 1969 v enem ali dveh obrokih po dogovoru, obrestna mera 8 % letno.
- Kot jamstvo izročite Agrotehniko bianco-solo me-nico, potrdilo pristojne občinske skupščine o višini katastrskega dohodka in potrdilo Zavarovalnice o vinkulaciji traktorja v korist Agrotehniko.

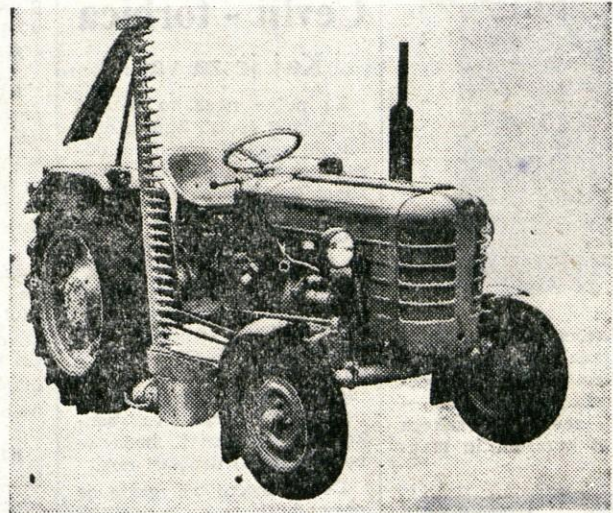
ZAHTEVAJTE PONUDBE
IN NAVODILA pri

Agrotehnika Ljubljana

Titova št. 38

TER POSLOVALNICAH:

Celje, Aškerčeva 19, Maribor Meljska c. 5
ter Murska Sobota in Ljutomer

NOVOST — KVALITETA — PRAKTIČNO

sodobna obloga za pod
TAPISOM

na zalogi v naši poslo-
valnici
MANUFAKTURA
Lesce, oddelek
DEKORATIVA —
v skladišču pohištva

TRGOVSKO PODJETJE

murha
L E S C E

Od 1. 10. dalje **RAZPRODAJA** Industrija konfekcije

Nudimo vam ugoden nakup ženske, moške in otroške konfekcije

Vsak kupec, ki kupi za 1300,— N din, dobi brezplačno praktično darilo
— volneno odejo

V NOVO JESEN V NOVEM OBLAČILU

Modni kroji in barve bodo vaše zadovoljstvo
in naš ponos

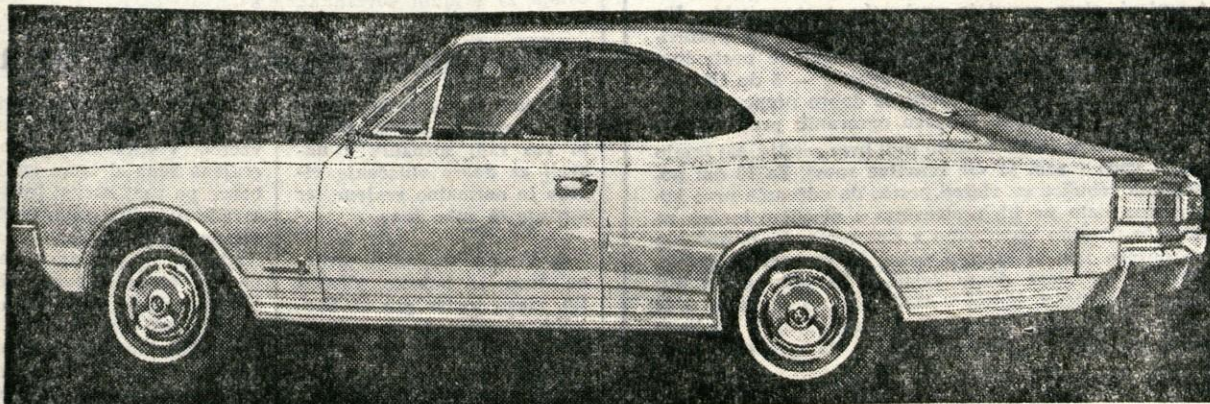

Modna oblačila Ljubljana

OBISČITE NAŠE PRODAJALNE

v Ljubljani, v Kranju, Cesta JLA 2, v Celju,
Žalcu, Žireh in Slovenskih Konjicah.

Oplov program v letu 1967

Opel Kadett
Opel Rekord
Opel Commodore
Opel Kapitän
Opel Admiral
Opel Diplomat

INFORMACIJE:

**AVTOTEHNA
LJUBLJANA,**
Titova 25, tel. 318-022

Takole krojen plašč s kombinacijo krzna zelo lepo pristaja ženskam z nekoliko močnejšo postavo. Pokrivalo — kučma je seveda iz enakega krzna kot ovratnik in manšete.

Plašč iz kamelhar ali podobnega blaga v svetlih barvah, ki ga lahko oblečete tudi v hladnih jesenskih dneh.

Osvežila vas bo samo kava

Loka

Škofja Loka

Domača zdravila

JANEŽ — Uporabljamo ga kot čaj zoper vetrove, predvsem pri otrocih. Ostranjuje lažje želodčne bolečine in nasploh blaži želodčne težave.

POPER — Uredi prebavo, v malih količinah je primeren za izboljšanje okusa jedi, ne priporočamo pa ga pri dietni prehrani.

DATELJNI — Pri nespečnosti delujejo pomirjevalno,

Čevlji - torbica

Kaj je za vas?

Za polne noge so idealni polgloboki čevlji. Zaprta obutev, ki sega do gležnjev, odpravlja vtis stebraste noge, zoper tega pa se borijo vse tiste žene, ki imajo precej močne noge. To se pravi, da se je treba izogibati odprtim čevljem in tankim petam. Če imate močne noge, nosite športne čevlje ali mokasine z debelo peto, ki je visoka 4 do 7 centimetrov. Ne obujte tudi čevlja, ki ima za okras pentlje, verižice, resice, sponke. Visoki škornji bodo še bolj poudarili debelost nog.

Če ste močni, ne nosite ne premajhnih in ne prevelikih torbic, kljub kakršnikoli modi. Najboljše torbice so ravne, elegantnih oblik v obliki pisma. In barva torbice: nikoli rdeča, bela ali pisanih vzorcev.

ker vsebujejo mnogo sladkorja. Pomirijo živce in vplivajo na dober spanec.

HRUŠKE — pospešujejo rast kosti in so dobre zoper rahitis, ker vsebujejo apno in sol.

FIGE — Uporabljamo jih zoper revmo, prsni katar, zaprtje, jetrne in žolčne težave. V mleku namočene fige, narezane in potem dušene, so odlično sredstvo pri zobnih in ustnih oteklinah. Če jih prekuhamo, pa jim moremo uporabiti pri vnetju grla za grgranje.

KUMARE — Kisle so priporočljive za sladkorno bolezen, ker znižujejo sladkor v urinu. Uporabljamo jih tudi — kuhane ali solate — zoper zaprtje, ledvično vnetje, vodeniko in klimakterij.

RDEČA PESA — Sok surove rdeče pese imenujejo ljudje »penicilin«, ker je odlično sredstvo zoper vročino. Če ni takoj pri roki zdravnik, si lahko pomagamo s peso.

KISLA REPA — V starih časih so kisljo repo imenovali »doktor«, ker v hišo, kjer so jedli veliko kisle repe, ni nikoli prišel zdravnik; ni ga bilo treba. Kisla repa vsestransko zdravilno vpliva na telo, predvsem pa na mehur in ledvice.

Kotiček za ljubitelje cvetja

Svetuje ing. Anka Bernard

Poskusite s siljenjem hiacint

Če želite pozimi občudovati bujne hiacinte, jih morate čimprej posaditi. Vrtnar jih je že posadil, vendar bo tudi vam siljenje ob upoštevanju nekaj pravil prav tako uspelo. Ne smete pa ponovno siliti čebulic, ki so že lani pozimi cvetele, ker so izčrpane. Za siljenje so primerne le zgornje sorte hiacint, najboljše pa so za to pripravljene čebulice, ki jih dobite v Kranju pri hortikulturnem društvu. Čebulice hiacint posadimo najkasneje do konca oktobra v lončke ali zabojčke, plitve lončene skledje ali podobno, tako da se vrhovi čebulic vidijo iz zemlje, nato jih dobro zalijemo. Posode postavimo na hladno, najbolje je če jih za 8 do 10 tednov zasujemo v vrtu 30 cm globoko. Da jih pozimi lažje izkopljemo ter da posode niso blatne, jih obdamo s peskom ali mivko, nato šele zasujemo z zemljo. Po tem času mirovanja začnemo s siljenjem. Posode prenesemo z vrta v tople prostor. Poganjki pa morajo biti zatemnjeni, sicer razvijejo prekratka cvetna stebela. Ko zraste cvetno steblo do normalne velikosti, jih postavimo na svetlo da zacveto. Cvetno hiacinte postavimo po možnosti v hladnejši svetel prostor — 5 do 10° C — kjer bodo dolgo cvetele. Hiacinte dobro prenesajo tudi suh zrak s centralno kurjavo ogrevanih prostorov.

Čebulice pa lahko zacveto tudi brez zemlje, saj imajo razen vode v sebi še vse hranilne snovi. Za 10 dni postavimo čebulice na vlažen pesek, da odženejo prve korenine, nato pa jih prestavimo v plastični lonček za siljenje. Posodo napolnimo z deževnico, ki ji dodamo za nožev konic lesnega oglja, ki preprečuje gnitje. Med koreninskim dnom čebulice in vodo mora biti 2 mm razdalje. Čebulice v vodni kulturi moramo prav tako siliti v temi. Posode naj bodo sprva v hladnem prostoru, šele po dobi mirvanja jih prenesemo na toplo.

Gibi, ki razkrinkavajo

Za človeka, ki med premišljevanjem, branjem ali pogovorom podzavestno ponavlja nekatere značilne gibe, pravimo, da je živčen. Ti mehanični gibi pa lahko razkrijejo tudi še kaj drugega. Na primer delček človekovega značaja... Tako zatrjujejo nekateri psihologi.

Bi radi spoznali svojo »skrivnostno« plat in se pozabavali na račun svojega drugega »jaz«? Potem preberite spodnjih šest odstavkov, in morda se boste »odkrili«!

1. Nenehno tlačite prst med ovratnik in vrat. To dela človek, ki zbira pogum za kakšno dejanje. Pomeni, da ste strahopetni predvsem na ljubezenskem področju in zelo občutljivi za tuje mnenje o sebi. Preplašite se hitreje, kot je to potrebno in potrebujete veliko časa, da se ponovno zberete in umirite.

2. Popravljate lase. Ali počnete to, kadar bi se radi zbrali za delo? Tako izražate svoje hrepenenje po uspehu in hkrati svoje samoljubje. Zelo ste zadovoljni sami s seboj; tudi takrat, ko niste povsem prepričani o svoji moči.

3. Grizete nohte. Ta gib, za psihologe je še v precejšnji

megli, vas odkriva kod nezadovolježa in človeka, ki vedno krivi sebe za svoje življenjske neprijetnosti.

4. Igrate se z elastiko. Ključ vam je pri roki. Vi ste človek nemirnega značaja; boleate za notranjo osamljenostjo in čutite potrebo po večji ljubezni in zaščiti. Hitro vas premagajo napadi melanholije, ki se menjujejo z ognjemeti prav otroške radosti in veselja.

5. Grizete ustnico. Nekaj je v vas, kar vas sili v nenehno napetost. Največkrat gre za neodločnost, ki more ohromiti vašo aktivnost. Neprenehno se prepričujete, da imate prav in da ste nepogrešljivi.

6. Grizete svinčnik. Duševno se še vedno niste ločili od svojega šolskega obdobja, se pravi, da je v vas še nekaj deškega, zlasti na sentimentalnem področju. Sicer pa ste prav na rahlo tudi napačnega značaja in težko priznavate, da nimate prav. Prepričani ste, da vse drugi grešijo, le vi nikoli!

Če ste se odkrili v teh šestih odstavkih, ne povejte tega nikomur! Sicer pa gre predvsem za šalo...

Pedagog svetuje

Kaj z otrokom, ki se težko uči?

Nekateri starši in šole imajo vse šolsko leto težave z otroki, ki niso razumsko došli in se ne morejo uspešno učiti in normalno obnašati. Tem učencem, ki jih je približno 25 odstotkov, kot trdi znani angleški strokovnjak Cyril Burt, manjka inteligenca. Zanje pravimo, da so zaostali v učenju.

Z zaostalim učencem je treba tako v šoli kot doma ravnati drugače. Otroka ne smemo poniževati in kaznovati. Slabe ocene v šoli in hude kazni doma niso spodbudne, medtem ko prijateljski nasveti, razumevanje in pomoč otroka ohrabrita.

Takoj ga predavatelj v šoli pove staršem, da se njihov otrok težko uči in znatno zaostaja za svojimi sovrstniki,

je treba zanj poskrbeti. Pomagali naj bi šolski psiholog, center za socialno delo ali posvetovalnica za starše. Starši naj bodo z otrokom, ki ima težave pri učenju, izredno pazljivi. So primeri, da starši, ki ne vedo, kako je treba ravnati z otrokom, sami pripomorejo, da otrok postane še bolj nervozen in razočaran. Pot do še slabšega obnašanja pa je pri takem otroku zelo lahka. Često postanejo ti otroci po krivdi drugih mladostni prestopniki.

Če ima otrok brata ali sestro, ki se laže učita, starši ne smejo njega zato poniževati. Nasprotno, boljši brat ali sestra naj mu pomagata pri učenju. Na konkretnem primeru naj mu pokažeta, kako se reši posamezna naloga.

Skrivnosti dobrega oblačenja

Oblaciti se ni težko, težko je — dobro se obleči. Danes bi vas radi seznanili z nasveti za dobro oblačenje visoke in normalno grajene ter srednje in suhe žene.

● Visoka, normalno grajena žena je nekako idealen tip, zlasti kadar gre za krojaške in šiviljske storitve. Takšni ženi v bistvu vse pristaja; tudi oblačila, ki si jih ne morejo omisliti nizke in debele žene. Predvsem so to

tri četrtninski plašči, izraziti in večji detajli, močnejši vzorci. Visoka in normalno grajena žena si more izbirati barve po vsej barvni lestvici, seveda pa mora paziti na barvo svoje polti, las in oči. Najbolje ji pristajajo enobarbna blaga. Idealno oblačilo za takšno vrsto žene so srajčke, obleke, klasične salonge in športna obuvala z minimalnimi detajli, torbe pa srednje ali velike. Zelo pristajajo tej vrsti žene hlače!

Sšolskih Sklopi

Ukradeni Zvon

Prisli so tatovi, ki so ukradeni zvon. Najprej so prišli v otano k Barom in so ukradeni k voz na dveh kolesih šli so po skrivni poti na tenart na selbi v cerkev in so odvzeli zvon. Ta zvon so spustili na tla, zvon se je valil po hribu navzdol in se je vstavil v gradlno. So so tatovi prišli da zvana je bil zvon rbita na polovico ta zvon so vseeno

Vam v pouk

»Kaj pa je to?« se boste vprašali. Nič drugega kot delček prispevka, ki nam ga je poslal učenec 7. razreda. Zelo veselimo vaših prispevkov dragi pionirji, moramo pa priznati, da nas je tale nekoliko razočaral. Če ga malce pogledate, v njem kar mrgoli napak, ki jih učenec 7. razreda ne bi smel več napraviti. Upamo, da jih boste hitro našli.

Na Bledu

V nedeljo zjutraj smo se odpravili na Bled. S seboj smo vzeli nekaj hrane in denarja ter odšli na avtobusno postajo v Kranju. Ko je prišel avtobus, smo vstopili in se usedli prav na prve sedeže. Sedela sem pri oknu. Ko smo se peljali, sem občudovala Gorenjsko in njeno naravo. Prišli smo na Bled. Izstopili smo in se napotili k jezeru. Nekaj časa smo si ogledovali jezero, potem pa smo odšli na grad. Tu smo se odpočili in se malo okrepčali. Hrano smo imeli s seboj, kupili smo le pijačo. Šli smo tudi v blejski muzej. Po dolgem ogledovanju na gradu, smo se napotili nazaj. Ustavili smo se pred čolni, ki so vozili ljudi na otok. Prosila sem mamo, da bi se tudi mi popeljali. Ustregla mi je. Na otoku smo si ogledali staro cerkev in druge zanimivosti. Zal je čas zelo hitro minil, bilo je že pozno popoldne. Napotili smo se s čolnom nazaj in potem z avtobusom domov. Ta izlet mi bo ostal dolgo v spominu.

Krista Šiler, 4. a,
osnovna šola
France Prešeren
Kranj

Pionirska plesna šola

Tudi letos sem se vpisala v pionirsko plesno šolo, ki jo obiskujejo učenci višjih razredov vseh kranjskih šol. Pouk imamo enkrat tedensko v dveh skupinah, dopoldne in popoldne. Učimo se vse plesse, od najnovejših do valčkov in četvorke. V plesni šoli pa ni na sporedu le učenje novih plesov, ampak tudi

marsikaj zvezo o lepem vedenju in obnašanju v družbi.

Za praznovanje novega leta bo v prostorih naše plesne šole v delavskem domu tekmovalje v plesu med obema skupinama. Ob koncu šolskega leta pa bodo naši najboljši plesni pari nastopili na tekmovanju v družabnih plesih za osnovne šole Slovenije. Najboljši bodo imeli dovolj priložnosti, da se uveljavijo.

Plesna šola nam poleg koristnega znanja nudi tudi razvedrilo, saj se tam srečamo z učenci različnih šol in iz raznih razredov. Lahko se pomenujemo kaj je novega v šoli, o naših profesorjih in o življenju v prostem času.

Tako koristno porabimo nekaj prostega časa za družabni ples, ki spada k splošni izobrazbi vsakega mladince in mladinke.

Majda Kne, 8. b,
Osnovna šola
Simon Jenko, Kranj

Nabirala sem gobe

Bil je lep jesenski dan. Z očkom sva se dogovorila, da greva nabirat gobe. Z avtobusom sva se peljala do Zg. Bitnja. Šla sva skozi prijetno vasico in prispela v gozd. Očka me je opozoril, naj dobro gledam, drugače ne bom opazila gob. Nisem dolgo hodila, ko sem stopila na nekaj mehkega. Skoraj bi zakričala, ko sem zagledala poleg sebe dve lepi črni glavici, jurčka. Z veseljem sem ju odtrgala, hudo pa mi je bilo za tistega jurčka, ki sem ga pohodila. Potem sem bolj pazila. Ko sva nabrala dovolj gob, sva odšla domov.

Nada Križnar, 4. raz.,
osnovna šola
France Prešeren
Kranj

Na morju

Neko soboto sem šla s starši v Koper. Peljali smo se z avtobusom. Vožnja je bila zelo dolga in neprijetna, ker je bil avtobus poln potnikov. Med vožnjo smo videli veliko zanimivih stvari. Bliže smo bili Kopru, več je bilo nasadov vinogradov, breskev in fig. Zelo sem bila vesela, ko sem prvič zagledala morje. Ko smo v Kopru izstopili, smo šli najprej v pristanišče, kjer je bilo veliko ladij in čolnov. Prenočili smo pri sorodnikih. V nedeljo smo si ogledali mesto, ki ima veliko zanimivosti. Popoldne smo se odpeljali domov.

Sonja Lukanc, 4. a,
osnovna šola
France Prešeren
Kranj

Izlet v Bašelj

Domenili smo se, da gremo v Bašelj. Tam imamo nad vasjo ob poti na Storžič letno hišico.

Zjutraj, ko je še nad Kranjem ležala megla, smo se že vozili proti Bašlju. Proti Preddvoru je megla popolnoma izgubila in videl se je od sonca obsijan Storžič. Zadnji del poti, ki smo jo morali prehoditi peš, je bil zelo lep. Pot nas je vodila mimo pašnikov, kjer se je že na vse zgodaj pasla živina. Mladi pastirčki mojih let so se lovili, da jim ne bi bilo dolgčas pri svojem delu. Med listjem smo našli veliko kostanja.

Očka je dobil tudi nekaj gob. Pri zadnjem kmetu smo se malo ustavili, nato pa nadaljevali pot proti naši koči.

Okoli hišice, sredi borovega in macesnovega gozdčka, ki je na eni strani posekan, da nam nudi dovolj sonca in zatišja, smo se lahko ves dan sončili. Očka je med drevesi napel mrežo, da sva se lahko s sestro gugali. Čeprav sem bila od celodnevne tekanja utrujena, mi je bilo vseeno težko spet iti v Kranj.

Marjanca Mihelčič, 4. a,
osn. šola France Prešeren
Kranj

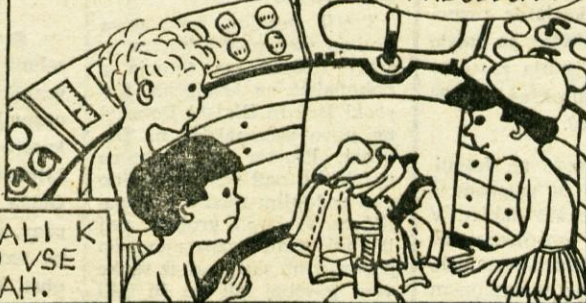
V LADJI JIH JE ČAKALO PRESENEČENJE.

NAŠE OBLEKE!
TOLE PA NI DOBRO!
KAJ BO, ČESO NAM
ČRNCI KAJ POKVARILI.

ŠKODA!
NOBENEGA OROŽJA NIMAMO,
DA BI SE BRANILI.

SAJ ŠE VSEH
PREDALOV NISMO
PREGLEDALI!

KO SO SE VRAČALI K
LADJI, JE BILO VSE
POŠTENO STRAH.

PO KRATKEM ISKANJU SO V ENEM IZMED PREDALOV NAŠLI ČUDNE PREDMETE. PODOBNI SO BILI NEKAKŠNIM MAJHNIM PIŠTOLAM.

VŽIGALNIK ALI PA STRAŠILNA PIŠTOLA ZA OTROKE BO.

Prevelika hitrost

V ponedeljek, 16. oktobra, okrog sedme ure zvečer se je na cesti IV. reda pri Stiški vasi pripetila hujša prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila KR 59-20, Andrej Rozman, rojen 1933, iz Kranja, je vozil z veliko hitrostjo iz Stiške vasi proti vasi Apno. Ko je zaviral, ga je zaneslo pod cesto, kjer je peljal še 25 m po njivi in se zaletel v hlod. Avtomobilu je odtrgalo kolo, tako da je obležal na desnem boku. Voznik ni bil ranjen, škode pa je za 3000 N dinarjev.

Neprevidno prehitavanje

V torek, 17. oktobra, se je na Ljubljanski cesti v Kranju pripetila hujša prometna nesreča. Marina Drašič, rojena 1940 iz Ljubljane je v osebnem avtomobilu LJ 654-69 prehitevala tovornjak. V tem trenutku je iz nasprotne smeri pripeljal osebni avto LJ 657-40, ki ga je vozil Anton Malovašič iz Ljubljane. Med voziloma je prišlo do trčenja. Materialne škode je za 5500 N dinarjev.

Neprimerna hitrost

V torek zvečer se je na cesti III. reda v vasi Podgora pripetila lažja prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila LJ 424-47 Jože Litropen, rojen 1934, je vozil iz Trebije proti Gorenji vasi. Zaradi neprimerne hitrosti ga je v levem nepreglednem ovinku zaneslo na levo v obcestni zid tako, da se je prevrnil in obstal na strehi. Voznik ni bil ranjen. Škode na vozilu je za 2400 N din.

Vinjen kolesar

V četrtek, 19. oktobra, se je okoli 21. ure na cesti II. reda Bled-Lesce v Betinskem klancu pripetila hujša prometna nesreča. Kolesar Alojz Potočnik, rojen 1937, z Bleda se je vinjen peljal proti domu. Ko ga je prehiteval avtobus KR 94-36, voznik Srečko Sorli, je kolesar omahnil in pri tem zadel s komolcem v avtobus. Pri tem ga je vr-glo s kolesa in se je na cesti huje poškodoval. Odpeljali so ga v jeseniško bolnišnico.

Nesreča v Vrbi

V četrtek, 19. oktobra, ob 13. uri se je na cesti I. reda pri Vrbi na Gorenjskem zgodila hujša prometna nesreča. Voznik kombija Ivan Remic, rojen 1936, je vozil v smeri proti Jesenicam. V Vrbi mu je nenadoma iz neznanega vzroka skočila pred avtomobil Marija Zupan, rojena 1897 iz Vrbe. Hudo ranjeno s kompliciranim zlomom noge in pretresom možgan so jo odpeljali v bolnišnico.

Nepreviden pešec

V sredo, 18. oktobra, se je pripetila na cesti I. reda na Jesenicah huda prometna nesreča. Voznik dostavnega avtomobila KR 89-23 Milan Vidmar je vozil z Jesenic proti Potokam. Pri kilometrskem kamnu št. 22 je nenadoma prečkal cesto Grvala Fazlija, rojen 1900. Kljub zaviranju ga je avtomobil zadel in zbil po cesti. Pešec se je pri nesreči hudo ranil.

Ukradel avtomobil

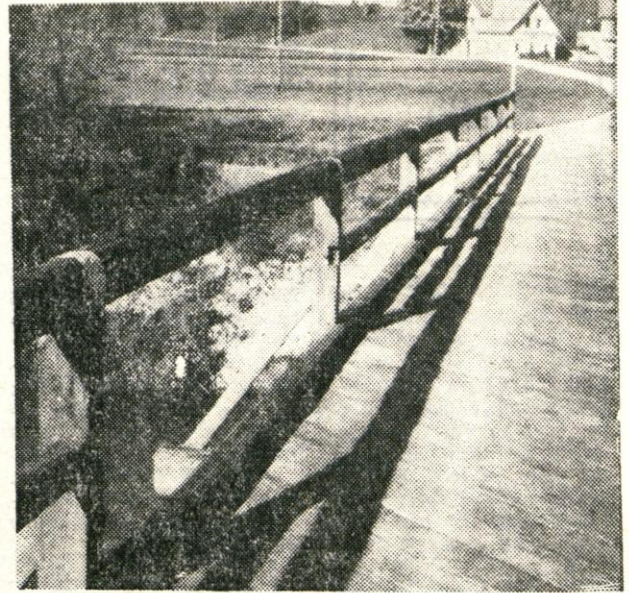
V petek, 20. oktobra, malo pred 1. uro ponoči je bila stalna služba obveščena, da so v Ljubljani ukradli osebni avtomobil LJ 509-61. O tatvinji je bila takoj obveščena nočna prometna patrola, ki je tatu ob enih ponoči uje-la na vožnji proti Kranju. Avto je ukradel Rudolf Wil-lmann, rojen 1941 iz Ljubljane.

Trčenje na sredini ceste

V nedeljo se je ob 16.45 na cesti III. reda v Novi vasi pri Radovljici pripetila težja prometna nesreča. Voznik Vlado Potočnik, rojen 1936, je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na sredino ceste. V tem trenutku mu je iz nasprotne smeri pripeljal Nikolaj Jamnik v osebnem avtomobilu KR 93-46 tudi nekoliko po sredini ceste. Trčenje je bilo neizbežno. Pri nesreči sta bila laže ranjena Vlado Potočnik in njegov sin. Škode na avtomobilih je za 6000 N din.

Ni upošteval prednosti

V četrtek, 19. oktobra, ob 15. uri se je na cesti III. reda Škofja Loka-Jeprca zgodila hujša prometna nesreča. Voznik tovornjaka LJ 135-37 Dušan Turin, rojen 1938, je vozil iz Škofje Loke proti Jeprci. V Traškem grabnu mu je nasproti privozil mercedes z registracijo LJ 156-71, ki ga je vozil Franc Vrhunc, rojen 1928. Tovornjak ni upošteval prometnega znaka, ki daje prednost osebnemu avtomobilu. Na ozkem delu ceste je pri srečanju tovornjak zapeljal v desno, zadel ograjo na mostu in se zvrnil v 6 metrov globok jarek ob cesti. Pri nesreči ni bil ranjen nihče. Škode na vozilih je za 12.000 N dinarjev.

Most v Otočah. Majhna neprevidnost je lahko že usodna — Foto Perdan

Zahvala

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

Janeza Žuna

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili številne vence in cvetje in nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. Zahvaljujemo se vsem sosedom za njihovo pomoč. Posebna zahvala duhovščini za zadnje spremstvo, pevcem iz Reteč za lepo petje doma in ob grobu, dr. Koširju in zdravstvenemu osebju bolnišnice Golnik za zdravljenje in lajšanje bolezní. Zahvaljujemo se tudi organizaciji ZB Godešič za lep poslovljni govor in častno spremstvo. Za izraze iskrenega sočutja vsem še enkrat priskrba zahvala.

Zalujoči: domači

Godešič, 20. oktobra 1967

Zahvala

Ob izgubi naše drage mame

Frančiške Bidovec Sončnekove mame

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo zdravniku dr. Hriberniku za prizadevno zdravljenje, goriškemu župniku za poslovljne besede, trsteniškem župniku, sosedom, pevcem in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pokropili in spremili na njeni zadnji poti; vsem, ki ste darovali cvetje, kolektivu in učencem Poklicne šole Kranj, Poslovljnemu združenju energetike SRS, SK Semenarni Ljubljana.

Njene hčerke in sinovi

Zalog pri Golniku, 19. oktobra 1967

Zahvala

Ob nenadni boleči izgubi nepozabnega očeta

Antona Langerholca

se iskreno zahvaljujem dr. Udirju, medicinski sestri Košnikovi, sorodnikom, posebno stricu dr. Colnariču in Zupanovim, sosedom, prijateljem, znancem za izrečeno sožalje in poklonjeno cvetje, g. župniku, upokojencem, ter vsem tistim, ki so mi v težkih trenutkih stali ob strani. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča: hčerka Tončka z družino

Objava

Zvečer dne 18. 10. 1967 ob 22. uri je tuji državljan ŠAMI ŠARAF brez vzroka v vinjenem stanju napadel pred blokom v Kranju, Valjavčeva ulica 6 dve nepoznani dekletí. Eno je skušal spraviti na tla, druga pa mu je pobegnula in iskala pomoči. Vpitje so slišali stanovalci bloka, ki so storilca preprodili. Prosimo, da se obe neznaní dekletí zaradi potrebnih informacij javita na postaji milice Kranj.

PM Kranj

Radio

SOBOTA — 21. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.35 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Jugoslovanski majhni ansambli igrajo — 9.45 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Kar po domače — 12.10 Simfonieta — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 S popevkami po Jugoslaviji — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Od melodije do melodije — 14.55 Kredita banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 14.45 Naš podlistek — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Igramo beat — 18.00 Aktual-

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

nosti doma in v svetu — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Vrtljak zabavnih zvokov — 20.30 Zabavna radijska igra — 21.08 Zvoki godal — 21.30 Iz fonoteke radia Koper — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S plesom in pesmijo v novi teden

NEDELJA — 22. oktobra

6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.52 Glasbena medigra — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00

Se pomnite tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.50 Pogovor s poslušalci — 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.15 Minute z majhnimi ansambli zabavne glasbe — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.00 Popoldne ob lahki glasbi — 14.30 Humoreska tega tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Trije priljubljeni operni dueti — 17.30 Radijska igra — 18.10 Chopin in Beethoven — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Serenadni večer — 23.05 Literarni nokturno

PONEDELJEK — 23. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Iz jugoslovanskih studiov — 9.45 Mladinski pevski festival 1967 — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični na-

potki za tuje goste — 11.15 Coctail melodij in plesnih zvokov — 12.10 Oktober — in druge skladbe Petra Ilija Čajkovskega — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne poje Dana Ročnikova — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Razpoloženska glasba z velikimi zabavnimi orkestri — 14.35 naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Poje moški zbor Grafike — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Operni koncert slavnih solistov — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja Interna 469 — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana gostuje v Celovcu — 22.10 Radi ste jih poslušali — 23.05 Literarni nokturno

TOREK — 24. oktobra

8.08 Opera matineja —

8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Kar po domače — 9.40 Cicibanov svet — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Premiera z orkestrom Nelson Riddle — 12.10 Iz glasbenega sveta Blaža Arničiča — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igrajo domači pihalni orkestri — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 14.25 Lahka glasba skandinavskih dežel — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 V terek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Igra Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Slovenske narodne in umetne pesmi — 18.45 Narava in človek — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Skupni program JRT — studio — 22.10 Nočni mozaik zabavnih zvokov — 23.05 Literarni nokturno

Televizija

SOBOTA — 21. oktobra

9.40 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Velika šolska ura (RTV Beograd) — 14.50 TV v šoli (RTV Zagreb) — 17.40 Vsako soboto, 17.55 TV obzornik, 18.15 Tom Sawyer — I. del, 19.15 Taras Bulba, 19.40 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak (RTV Ljubljana) 20.40 Ljubezen, oh ljubezen (RTV Beograd) — 21.40 Nekaj novega, nekaj starega (RTV Zagreb) — 21.55 Voz — film, 22.25 Zadnja poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.55 Včeraj, danes, jutri (RTV Zagreb) — 18.15 Mladinska igra (RTV Ljubljana) — 19.15 S kamero po svetu (RTV Beograd) — 19.40 TV prospekt (RTV Zagreb) — 19.54 Lahko noč, otroci, 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV — **Ostale oddaje:** 17.40 Narodna glasba (RTV Beograd) — 20.30 Propagandna oddaja, 21.55 Serijski film, 22.45 Informativna oddaja (RTV Zagreb)

NEDELJA — 22. oktobra

9.25 Poročila, 9.30 Z Andrejem Blumaverjem (RTV Ljubljana) — 10.00 Kmetijska oddaja (RTV Zagreb) — 10.45 Oddaja za otroke (RTV Beograd) — 11.30 Film za otroke (RTV Ljubljana) — 12.00 Nedeljska TV konferenca (RTV Zagreb) — Nedeljsko popoldne, 15.40 Do'go, vroče

poletje (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.45 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.50 Zabavno-glasbena oddaja, 21.50 Portreti in srečanja (RTV Zagreb) — 22.05 TV dnevnik (RTV Beograd) — **Nogometno srečanje:** Spanija : CSSR (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 21.00 Spored italijanske TV

PONEDELJEK — 23. oktobra

9.40 TV v šoli, 10.40 Ruščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 11.40 TV v šoli (RTV Ljubljana) — 16.10 Angleščina (RTV Beograd) — 16.55 Poročila, 17.00 Mali svet (RTV Zagreb) — 17.25 Risanke, 17.40 Kje je, kaj je (RTV Beograd) — 17.55 TV obzornik, 18.15 Pojdem u rute, 18.45 Kuharski nasveti (RTV Ljubljana) — 19.15 Tedenski športni pregled (RTV Beograd) — 18.40 Zaposlovanje — aktualna tema (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.40 Opoldanski počitek — TV drama, 21.30 Ansambel Musica Nuova (RTV Zagreb) — 22.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — **Drugi spored:** 17.55 Včeraj, danes, jutri (RTV Zagreb) — 18.15 Lepe pesmi so prepevali (RTV Ljubljana) — 18.45 Znanost, 19.15 Tedenski športni pregled (RTV Beograd) — 19.40 TV prospekt, 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV

TOREK — 24. oktobra

9.40 TV v šoli, 10.40 Angleščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd), 18.15 Film za otroke, 18.25 Tokov večer,

18.40 Svet na zaslonu, 19.20 TV obzornik, 19.50 Cik cak (RTV Ljubljana) — 20.00 Prenos koncerta ob Dnevu OZN (Intervizija) — 21.45 Mir, humanost in prijateljstvo med narodi — ob koncu razstave v Slovenjgradu, 22.10 Zadnja poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.00 Poročila, 18.10 Reportaža studia Tirograd (RTV Beograd) — 18.30 Telesport, 19.10 Turizem, 19.40 TV prospekt (RTV Zagreb) — 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Skopje) — 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV.

Kino

Kranj CENTER

21. oktobra franc. barv. CS film FANTOM ob 10. uri, amer. barv. CS film LJUBEZEN NA PESKU ob 18. in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma TEKSASKI VOLKOVI ob 22. uri
22. oktobra špan. barv. film POTUJOČI PEVEC ob 10. uri, amer. barv. CS film TEKSASKI VOLKOVI ob 13. uri, franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 15. uri, amer. barv. CS film LJUBEZEN NA PESKU ob 17. in 19. uri, premiera amer. barv. CS filma DIVJA REKA ob 21. uri
23. oktobra amer. barv. CS film DIVJA REKA ob 16., 18. in 20. uri
24. oktobra amer. barv. CS film DIVJA REKA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

21. oktobra špan. barv. film POTUJOČI PEVEC ob

16. in 18. uri, franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 20. uri
22. oktobra franc. barv. CS film FANTOM ob 14. uri, špan. barv. film POTUJOČI PEVEC ob 16. uri, franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 18. in 20. uri
23. oktobra franc. barv. CS film FANTOM ob 16. uri, špan. barv. film POTUJOČI PEVEC ob 18. uri
24. oktobra premiera poljskega CS filma PRAH in PEPEL ob 16. in 19. uri

Stražišče SVOBODA

22. oktobra franc. barv. CS film LUKSUZNA RESTAVRACIJA ob 16. uri, amer. barv. CS film LJUBEZEN NA PESKU ob 20. uri

Cerkije KRVAVEC

21. oktobra angl. barv. VV film GANGSTERSKA PETERKA ob 20. uri
22. oktobra angl. barv. VV film GANGSTERSKA PETERKA ob 15. in 17. uri

Kropa

21. oktobra amer. barvni film V VRTINCU ob 20. uri
22. oktobra franc. barv. CS film OROŽNIK IZ SAN TROPEA ob 15. in 19.30

Naklo

22. oktobra premiera amer. barv. CS filma DIVJA REKA ob 16. uri

Jesenice RADIO

21. do 22. oktobra italij. barv. CS film CEZAR PROTI PIRATOM
23. oktobra jug. nem. barv. CS film OLD SHATTERHAND
24. oktobra angl. barv. film NA POMOC

Jesenice PLAVZ

21. do 22. oktobra angl.

barv. film NA POMOC
23. do 24. oktobra italij. barv. CS film CEZAR PROTI PIRATOM

Dovje - Mojstrana

21. oktobra angl. franc. film VESELI MUSKETIR
22. oktobra nem. jug. barv. film KOMISAR X

Kranjska gora

21. oktobra franc. italij. barv. CS film ANGELIKA, CUDOVI TA LJUBIMKA
22. oktobra italij. film POTEPENKA RAGAZZOLA

Škofja Loka SORA

21. oktobra amer. italij. barv. VV film DVOBOJ NA SONCU ob 18. in 20. uri
22. oktobra amer. italij. barv. VV film DVOBOJ NA SONCU ob 15., 17. in 20. uri
23. oktobra amer. film — kinoteka JUNAKI AVIACIJE ob 19. uri
24. oktobra amer. film KARAVANA HRABRIH ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

21. oktobra franc. barvni film PARDAILLANOVE NORCIJE ob 20. uri
22. oktobra franc. barv. film PARDAILLANOVE NORCIJE ob 17.15 in 20. uri
23. oktobra franc. barvni film PARDAILLANOVE NORCIJE ob 20. uri

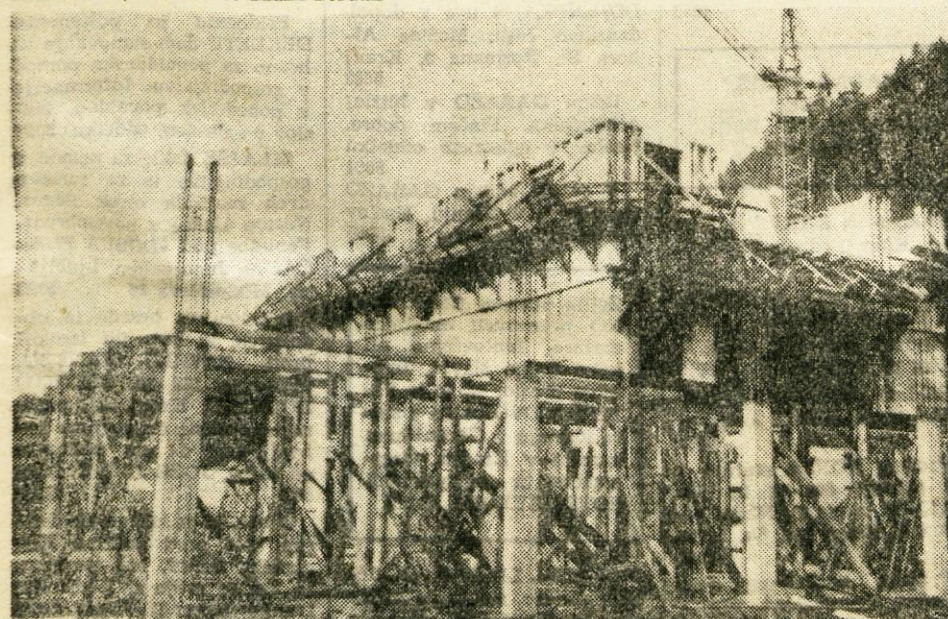
Prešernovo gledališče Kranj

NEDELJA — 22. 10. 1967, ob 10. uri URA PRAVLJIC, prva uprizoritev v sezoni 1967/68

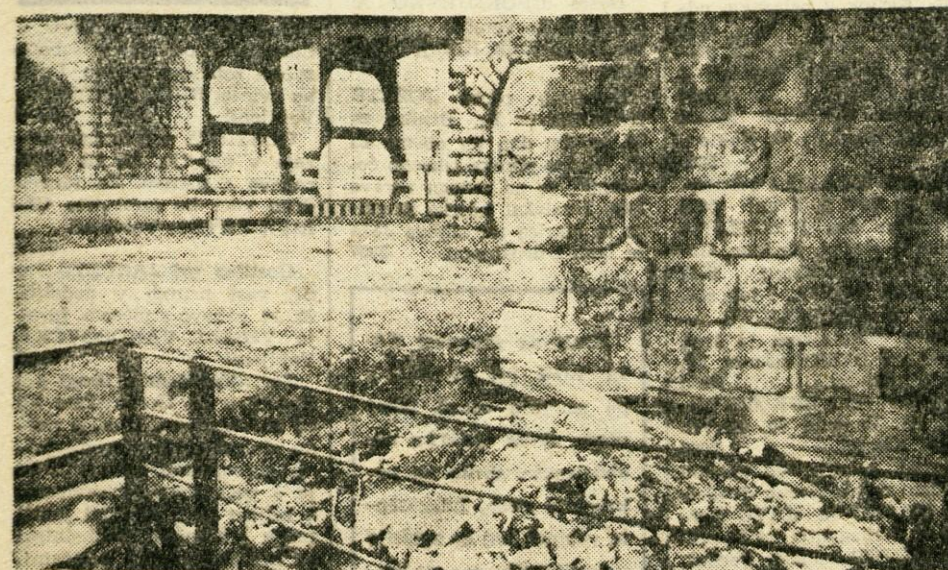
SREDA — 25. 10. 1967, ob 18. uri koncertna priredba DON PASKVAL

V Škofjeloškem gradu je že dober mesec odprt prenovljen bife s posebno sobo, ki je opremljena zelo estetsko in v stilu, ki ustreza grajski arhitekturi. Načrte za ureditev je napravil slikar Stefan Simonič — Foto Franc Perdan

Splošno gradbeno podjetje Sava na Jesenicah gradi v središču mesta trinajstnadstropno trgovsko stanovanjsko stolpnico. V prvih dveh nadstropjih bodo trgovski prostori, nad temi pa bo 50 stanovanj — Foto Perdan

Nasproti železniške postaje v Radovljici je naš fotoreporter posnel tudi tale kup smeti. Če že mora biti tam, bi ga morda lahko vsaj pokrili. Ali pa morda čakajo, da ga bo očem skril prvi sneg — Foto Perdan

V bodoče na žižnicah v Kranjski gori enotne cene

Delovni kolektiv Žičnica-Vitranc v Kranjski gori se je odločil, da bo v novi zimski sezoni uveljavil enotne cene za vse turiste in smučarje, ki bodo uporabljali kranjskogorske žičnice. Čeprav bo zaradi tega imel nekaj izgube je prepričan, da se bo že v bližnji bodočnosti njegov sklep bogato obrestoval; pričakuje namreč še večji obisk tujih turistov in smučarjev. Doslej so veljale dvojne cene, za tuje smučarje so bile občutno višje, zlasti pa po uveljavitvi novega tečaja za dolar. To pa je povzročalo neshetokrat razburjanje in nezadovoljstvo med obiskovalci Kranjske gore.

Nove cene niso bistveno višje od dosedanjih, ki so veljale za domače goste, so pa za tuje goste za skoraj 60% nižje. Na kranjskogorskih žičnicah so uveljavili tako imenovani točkovni sistem. Za vsak prevoz na eni izmed naprav je treba odšteti toliko točk, kot je naprava ocenjena, glede na dolžino, višinsko razliko itd. Po novem bo veljala točka 0,32 N din in bo 2 stara dinarja dražja kot doslej. Za prevoz na prvem delu sedežnice bo treba v bodoče odšteti 1,80 N din, doslej je veljala 1,50 N din. Kot rečeno, ni bistvene podražitve za domače goste, je pa občutno znižana cena za tuje goste. Poleg tega pa bodo odpravljena vsa mogoča in nemogoča negodovanja in poraslo bo zanimanje za kranjskogorske žičnice v zamejstvu. Pri nakupu točkovne karte za 10,— N din bo imel gost 12% popusta, za nakup večjih količin kart za tečajnike, šolske in druge skupine pa celo od 16 do 20%.

Kolektiv Žičnica-Vitranc je novi cenik že razposlal številnim turističnim uradom, šolam in drugim. Hkrati jih je obvestil tudi o pripravah na bližnjo zimsko sezono. Doslej je opravil skoraj vsa

vzdrževalna dela. Trenutno popravljajo pogon spodnjega dela sedežnice, ki zaradi tega že nekaj dni ne obratuje. Na tej napravi so spremnili tudi hitrost in bo zato zmogla prepeljati na uro do 40 ljudi več kot doslej, ko je imela zmogljivost do 250 oseb na uro. Pripravili pa so že tudi projekt in načrte, po katerih bodo preuredili spodnji del sedežnice, da bo lahko prepeljala do 400 oseb na uro. Preureditev bo veljala 110.000 N din.

Pomembna pridobitev za kranjskogorska smučišča bo tudi nov stroj za teptanje snega, ki so ga naročili v Švici in ga pričakujejo zadnje dni oktobra. Ratrač stroj bo nekoliko popolnejši kot je tisti na Voglu. Imel bo večje zmogljivosti kot dosedanje snežno vozilo, ki ga bodo prodali. V eni uri bodo z njim lahko poteptali 2,5 ha površine, kar praktično pomeni, da bodo smučišča sproti in v najkrajšem času pripravljena. To pa je za Kranjsko goro in razvoj tamkajšnjega turizma odločilnega pomena. To kažejo tudi podatki o obisku Kranjske gore in o prevozih na žičnicah. Leta 1959 so na žičnicah prepeljali vsega 169.288 smučarjev in turistov, lani vse leto 764.301, letos v prvem četrtletju pa celo 827.957. V zadnjih osmih letih je promet na žičnicah porasel za več kot petkrat.

V obdobju januar—marec so imeli v Kranjski gori nekaj nad 37.000 prenočitev, ali za 7% več kot leto prej. Značilno je, da so v zimskih mesecih porasle prenočitve domačih gostov, tujih pa padle. V letni sezoni pa je bilo nasprotno. V celoti so imeli v Kranjski gori v obdobju januar—avgust okrog 87.000 prenočitev, ali 2% več kot v lanskem enakem obdobju, od tega je prenočevalo 29.000 tujcev.

J. Podobnik

Razstavi umetniške fotografije na Gorenjskem

Na nedavnem posvetu vseh sedmih gorenjskih občinskih svetov Ljudske tehnike so sklenili, da za praznik republike priredijo dve razstavi umetniške fotografije. Tako bo foto klub Andrej Prešern v Jesenicah priredil prvo medklubsko razstavo fotografij z naslovom Jeklo v službi človeka. Razstava bo od 28. novembra do 3. decembra. Razstavo bo priredil tudi foto klub v Kamniku z naslovom Gorenjska 67; to bo že dvanajsta tradicionalna razstava.

Najbolj uspele razstavljene fotografije bodo prejele plaketo Železar, diplome in praktična darila. Foto klub, ki bo predložil največ najbolje ocenjenih fotografij, bo prejel prehodni pokal. Pokal podelijo ob vsakoletni razstavi gorenjske fotografije.

Prireditelji menijo, da bo sta letošnji razstavi umetniške fotografije na Jesenicah in v Kamniku po kakovosti presegli vse dosedanje razstave.

33% popust
za I a kvaliteto

TERMOFORJEV št. 2,5
nudijo vse industrijske prodajalne SAVA Kranj
Kranj, Maistrov trg 2
Maribor, Trg revolucije 6
Zagreb, Gajeva 2/b
Split, Zrtava fašizma 27
Osijek, Augusta
Cesarca 29
Beograd, Kneza
Mihajlova 47
Sarajevo, Maršala Tita 15
Skopje, Ljubljanska 14

ZNIZANA CENA
od 10,80 N din
na 7,20 N din

Od 12. do 26. decembra
v dvorani Tivoli

Gorenjci!
Avtopromet
Gorenjska
Kranj

vam nudi v svojih poslovalnicah vstopnice v predprodaji do 15. novembra s svojimi avtobusi pa udoben prevoz za vsako predstavo po redni ceni.

Informacije:
v Kranju, poslovalnica Turist, c. JLA 1, telefon 21-563, v turističnem oddelku podjetja, Trg revolucije 4, telefon 21-081, v Trzinu, poslovalnica podjetja, Cesta JLA 2, telefon 71-268

Holiday on Ice 1967 **Potujte z nami!**

Nova Kompasova restavracija

V teh dneh bo podjetje Kompas na mejnem prehodu Podkoren odprlo novo restavracijo. Hkrati pa bodo podrli tudi staro leseno stavbo, ki ni več primerna. Le-

Loterija

Srečke s končnicami	so zadele dobitek Ndin
20	8
60	8
70	6
55480	400
83880	2.000
0071120 premija	8.008
621	80
18531	1.000
27741	400
60091	400
0198181 premija	8.000
2	4
44062	604
54362	404
92922	1.004
0122312 premija	8.004
0905902 premija	8.004
23	10
43	10
73	6
103	40
0832913 premija	8.000
34	8
74	6
16534	608
0501834 premija	8.008
25	6
13105	600
61335	400
0226195 premija	8.000
6	4
10306	1.004
50576	604
71996	604
76756	404
0498296 premija	30.004
27	6
57	6
97	8
20637	1.000
34527	406
0573067 premija	100.000
0790177 premija	10.000
0914037 premija	8.000
58	20
37358	420
44748	600
54008	600
85228	400
0195398 premija	50.000
759	100
8769	200
21899	600
38319	400
74259	600
78479	600
1031909 premija	10.000

seni del stavbe je namreč dotrajan in se ga podjetju ne izplača več obnavljati in vzdrževati. Tako bo podjetje Kompas imelo tik ob meji novo moderno stavbo, v kateri bo restavracija, od avgusta pa je v njej že menjalnica in trgovina s spominki.

Predstavniki Komposa na Podkorenu so nam povedali, da je takšen način danes zelo uspešen. Tujec ob prihodu v našo državo pride najprej v menjalnico, kupi spominek in se ustavi v restavraciji. Ob odhodu pa seveda ravno nasprotno. Kaže, da to tudi v praksi drži, saj se je v zadnjih dveh mesecih v menjalnici, kjer dajejo tudi razne turistične informacije, promet v primerjavi z lanskim letom precej povečal. Nova restavracija pa bo k temu najbrž še pripomogla. Škoda je le, da se v podjetju niso odločili, da bi bila restavracija malo večja. Posebno še, ker je kuhinja velika in moderno opremljena in lahko pripravijo okrog dvesto obrokov. V restavraciji pa ni prostora niti za manjše skupine. **A. Z.**

Tržni pregled

V KRANJU

Cebula 1,70 do 2 N din, solata 2 do 2,50 N din, kumare 0,70 do 0,80 N din, rdeča pesa 1,30 do 1,40 N din, korenček 1,20 do 1,40 N din, petršilj 2 do 2,40 N din, zelje v glavah 0,70 do 0,80 N din, kislo zelje 1,80 do 2 N din, kislja repa 2 N din, cvetača 2 do 2,20 N din, paprika 1,50 do 1,80 N din, grozdje 2,50 do 3,50 N din, jabolka 1 do 1,30 N din, hruške 1,30 do 3 N din, gobe jurčki 12 do 14 N din, med 12 do 13 N din, surovo maslo 16 do 18 N din, skuta 4 do 5 N din, živa perutnina 7 do 8 N din, orehova jedra 25 do 26 N din za kg; ajdova moka 3,50 do 4 N din, koruzna moka 1,60 do 1,80 N din, kaša 3,50 do 4 N din, ješprenj 1,60 do 1,80 N din, proso 2,30 do 2,80 N din, pšenica I do 1,20 N din, oves 0,60 do 0,70 N din, fižol 3 do 3,50 N din, lisičke 1,50 do 2 N din, kostanj 1,50 do 1,60 N din za liter; jajca 0,63 do 0,75 N din.

Zahvala

Ob nenadni izgubi našega dragega, nepozabnega sina, brata in strica

Petra Kerna

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter kolektivom, ki so nam izrekli sožalje, mu poklonili cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali v teh težkih dneh, še enkrat lepa hvala.

Zalujoči: mama, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

Zahvala

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, babica, prababica, sestra in teta

Marija Kern
rojena Šink

Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in sosedom, g. župniku z Brega, Fajfarjevi mami in Hvastijevim, ki so nam v tej težki uri stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Bajželju. Za njegovo požrtvovalnost se mu iskreno zahvaljujemo.

Zalujoči domači
Drulovka, 18. oktobra 1967

